

**SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI DZIAŁAŃ OKREŚLONYCH
W REGIONALNYM PLANIE DZIAŁAŃ NA RZECZ ZATRUDNIENIA
NA 2005 R.
DLA WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO**

za okres od 1 stycznia 2005 r. do 31 grudnia 2005 r.

Toruń, 2006 r.

SPIS TREŚCI:

1. Aktywne i zapobiegawcze działania dla osób bezrobotnych i biernych zawodowo	3
1.1 Aktywizacja zawodowa młodzieży	4
1.2 Przeciwdziałanie i zwalczanie długotrwałego bezrobocia	8
1.3 Podwyższanie jakości usług poradnictwa zawodowego i pośrednictwa pracy	9
1.4 Wdrożenie systemu EURES	11
2. Tworzenie miejsc pracy i przedsiębiorczość	13
2.1 Wsparcie przedsiębiorstw w podejmowaniu inwestycji	13
2.2 Rozwój biznesowego wsparcia dla przedsiębiorstw – doradztwo i instytucje wspomagające	13
2.3 Rozbudowa systemu funduszy pożyczkowych i poręczeniowych	14
2.4 Promocja przedsiębiorczości – wsparcie dla rozwoju mikroprzedsiębiorstw	16
2.5 Wsparcie samozatrudnienia	17
3. Dostosowanie do zmian oraz promocja zdolności przystosowawczych i mobilności na rynku pracy	17
3.1 Rozwój kadr nowoczesnej gospodarki	17
3.2 Reorientacja zawodowa osób zagrożonych procesami restrukturyzacyjnymi	18
3.3 Wsparcie mobilności geograficznej na rynku pracy	19
3.4 Monitorowanie regionalnego rynku pracy	19
4. Promowanie rozwoju kapitału ludzkiego i uczenia się przez całe życie	19
4.1 Zwiększenie dostępu do edukacji – promocja kształcenia przez całe życie	19
4.2 Doskonalenie systemu informacji o kształceniu ustawicznym	20
5. Zwiększenie podaży siły roboczej i wspieranie aktywnego starzenia się	20
5.1 Aktywizacja zawodowa ludności wiejskiej	20
6. Równość kobiet i mężczyzn	21
6.1 Integracja i reintegracja zawodowa kobiet	21
7. Promocja integracji i zwalczanie dyskryminacji na rynku pracy osób w niekorzystnej sytuacji	23
7.1 Integracja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych	23
7.2 Wsparcie grup szczególnego ryzyka dla zwiększenia ich szans na zatrudnienie ..	28
7.3 Uruchomienie pomocy stypendialnej dla uczniów i studentów o utrudnionym starciu edukacyjnym	29
7.4 Aktywizacja zawodowa młodzieży narażonej na społeczną marginalizację	29
8. Zmiana pracy nielegalnej na legalne zatrudnienie	31
8.1 Eliminowanie nielegalnego zatrudnienia lub nielegalnej innej pracy zarobkowej	31
9. Działania dotyczące regionalnych dysproporcji w zatrudnieniu	33
9.1 System alokacji środków	33
9.2 Reorientacja zawodowa osób odchodzących z rolnictwa	34
9.3 Regionalne strategie innowacyjne i transfer wiedzy	35

W związku z prowadzonym monitoringiem Regionalnego Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia na 2005 r. dla województwa kujawsko-pomorskiego, Wojewódzki Urząd Pracy w Toruniu zwrócił się do instytucji, których działania wpisują się w ww. Plan o przekazanie informacji w tym zakresie. Niniejszy raport obejmuje informacje przedstawiające sytuację w województwie kujawsko-pomorskim w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2005 roku.

1. Aktywne i zapobiegawcze działania dla osób bezrobotnych i biernych zawodowo.

Województwo kujawsko-pomorskie należy do najbardziej zagrożonych zjawiskiem bezrobocia. Pod względem wysokości stopy bezrobocia wg stanu na 31 grudnia 2005 r., która wynosiła 22,3%, zajmowaliśmy 4. miejsce w Polsce, po województwach: warmińsko-mazurskim (27,5%), zachodniopomorskim (25,6%) oraz lubuskim (23,3%).

W porównaniu z grudniem 2004 r. stopa bezrobocia w końcu 2005 r. dla województwa kujawsko-pomorskiego była niższa o 1,3%. W grudniu 2004 r. liczba osób zarejestrowanych jako bezrobotne wynosiła 199.566, natomiast w analogicznym okresie 2005 r. 188.021 (spadek o 11.545 osób). W tym samym czasie w Polsce liczba bezrobotnych zmniejszyła się o 226.601, a stopa bezrobocia uległa zmniejszeniu o 1,4%.

	2003	2004	2005
Polska	20,0%	19,0%	17,6%
Województwo kujawsko-pomorskie	24,6%	23,6%	22,3%
Najniższa stopa bezrobocia	15,1% <i>(woj. mazowieckie)</i>	14,7% <i>(woj. mazowieckie)</i>	13,8% <i>(woj. mazowieckie i małopolskie)</i>
Najwyższa stopa bezrobocia	30,6% <i>(woj. warmińsko-mazurskie)</i>	29,2% <i>(woj. warmińsko-mazurskie)</i>	27,5% <i>(woj. warmińsko-mazurskie)</i>

Nowe regulacje zawarte w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, a także nowe możliwości, jakie stworzyło przystąpienie Polski do Unii Europejskiej (korzystanie ze wsparcia w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich) pozwoliło na zaktywizowanie większej liczby bezrobotnych niż w latach poprzednich. Liczba osób podejmujących staże pracy i szkolenia w 2003 r. wynosiła 15.153, w 2004 r. 18.718, a w 2005 r. 18.825. Dodatkowo 7.293 bezrobotnych osób rozpoczęło przygotowanie zawodowe w miejscu pracy (nowa forma aktywizacji).

Najważniejsze cechy bezrobocia w województwie kujawsko-pomorskim nie ulegają istotnym zmianom. W dalszym ciągu najbardziej niepokojące zjawiska to:

- utrzymująca się wysoka stopa bezrobocia – w grudniu 2005 r. 22,3% (przy średniej krajowej – 17,6%); jedynie w dwóch powiatach stopa bezrobocia jest niższa niż średnia krajowa (bydgoskim grodzkim 10,7% i toruńskim grodzkim 12,0%),
- wysoki poziom bezrobocia wśród kobiet – 55,2% ogółu bezrobotnych (przed rokiem – 53,8%),
- wysoki poziom bezrobocia na terenach wiejskich – 44,5% ogółu bezrobotnych (przed rokiem – 44,3%),
- znaczny udział wśród bezrobotnych ludzi młodych – osoby do 25 roku życia stanowiły 23,5% ogółu osób bezrobotnych,
- duży udział wśród bezrobotnych osób pozostających bez pracy dłużej niż 12 miesięcy (68,2%),
- niski poziom kwalifikacji zawodowych bezrobotnych – liczba osób zarejestrowanych jako bezrobotne bez kwalifikacji zawodowych wynosi 54.678, co stanowiło 29,1% ogółu,
- utrzymujący się niski udział osób uprawnionych do zasiłku w ogólnej populacji bezrobotnych – 16,1% całej populacji bezrobotnych (przed rokiem – 16,5%).

1.1 Aktywizacja zawodowa młodzieży.

Cel: Ułatwienie jak najszybszego wejścia na rynek pracy młodym ludziom i wypracowanie metod wczesnego reagowania i zapobiegania dalszemu wzrostowi bezrobocia wśród młodzieży. Ponadto działania aktywizujące prowadzą do zdobycia doświadczenia zawodowego, podnoszenia poziomu wykształcenia, umiejętności i kwalifikacji zawodowych oraz podejmowania działalności gospodarczej przez osoby bezrobotne poniżej 25 roku życia - pozostające bez pracy przez okres do 24 miesięcy oraz bezrobotnych absolwentów wszystkich typów szkół.

➤ Phare 2002 Spójność Społeczna Gospodarcza – Rozwój Zasobów Ludzkich

Projekt Phare 2002 SSG RZL pn. „Promocja Zatrudnienia i Rozwój Zasobów Ludzkich - Województwo Kujawsko-Pomorskie” obejmował okres od 30 listopada 2004 roku do 30 października 2005 roku. Jego Wykonawcą było Konsorcjum ECORYS Nederland BV, w skład którego wchodziły: ECORYS Nederland BV (Holandia) – lider Konsorcjum, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, “Frąckowiak i Wspólnicy Konsulting” Sp. z o.o. oraz Zakład Doskonalenia Zawodowego w Toruniu.

Na realizację Programu Phare 2002 SSG RZL przewidziano kwotę 1 089 673,33 EURO.

Działania skierowane na rzecz aktywizacji zawodowej młodzieży w projekcie Phare 2002 SSG RZL realizowane były głównie w ramach podprojektu 1. Aktywne działania na rynku pracy na rzecz bezrobotnych oraz osób zagrożonych utratą pracy oraz podprojektu 2. Promocja przedsiębiorczości.

W ramach podprojektu 1. świadczone były takie usługi jak szkolenia, doradztwo zawodowe przed i po szkoleniu, pośrednictwo pracy natomiast w ramach podprojektu 2. - szkolenia nt. prowadzenia działalności gospodarczej oraz możliwości finansowania działalności gospodarczej, poradnictwo wstępne przed szkoleniem, doradztwo indywidualne (coaching).

Działania zrealizowane w ramach poszczególnych podprojektów w okresie od 01.01.2005 r. do 31.12.2005 r.:

Podprojekt 1.: liczba przeprowadzonych szkoleń: 41.

Tematy przeprowadzonych szkoleń, m.in.: Brukarz, Europejski Certyfikat Umiejętności Komputerowych, Kosmetyczka, Magazynier z obsługą wózków jezdniowych, Opiekunka pomocy społecznej, Pracownik biurowy do spraw kadr i płac, Spawacz, Spawanie elektryczne i gazowe, Spawanie metali w osłonie CO₂, Specjalista robót wykończeniowych w budownictwie, Stolarz, Szwaczka, Tynkarz-specjalista dociepleń budynków, Księgowość w nowoczesnej firmie.

Liczba beneficjentów: liczba osób, które ukończyły szkolenia 818 osób.

Struktura osób uczestniczących w szkoleniach:

Wskaźniki osiągnięć	Wielkość zakładana	Wielkość osiągnięta	Zaawansowanie realizacji
- kobiety	320	264	82,50%
- osoby bezrobotne	790	809	102,41%
- osoby długotrwale bezrobotne	160	245	153,13%
- osoby zagrożone bezrobociem	10	9	90,00%
- osoby do 24 lat	160	264	165,00%
- absolwenci	20	21	105,00%
- osoby pochodzące z obszarów wiejskich	400	493	123,25%

Liczba osób, które znalazły zatrudnienie lub rozpoczęły własną działalność gospodarczą:

a) Liczba zakładana: 240 osób

b) Osiągnięta wielkość: 281 osób (34% beneficjentów, którzy ukończyli szkolenie)

Struktura osób:

Wskaźniki osiągnięć	Wielkość zakładana	Wielkość osiągnięta	Wskaźnik do łącznej liczby beneficjentów
- kobiety	72	92	11,25%
- osoby bezrobotne	234	80	9,78%
- osoby długotrwale bezrobotne	12	156	19,07%
- osoby zagrożone bezrobociem	6	1	0,12%
- osoby do 24 lat	12	174	21,27%
- absolwenci	12	9	1,10%
- osoby pochodzące z obszarów wiejskich	12	130	15,89%

Podprojekt 2:

Łącznie zostało przeprowadzonych 15 szkoleń z 15 planowanych, pn. „Rozpaczynam własną działalność gospodarczą”. Ponadto zorganizowano 8 trzydniowych warsztatów pn. „Możliwości finansowania działalności gospodarczej” dla dotychczasowych beneficjentów podprojektu 2.

Liczba osób, które ukończyły szkolenia - 229 osób.

Liczba osób korzystających z doradztwa indywidualnego - 76 osób.

Struktura osób uczestniczących w szkoleniach:

Wskaźniki osiągnięć	Wielkość zakładana	Wielkość osiągnięta	Zaawansowanie realizacji
- kobiety	100	115	115,00%
- osoby bezrobotne	210	227	108,10%
- osoby długotrwale bezrobotne	55	60	109,09%
- osoby zagrożone bezrobociem	5	2	40,00%
- osoby do 24 lat	30	34	113,33%
- absolwenci	10	11	110,00%
- osoby pochodzące z obszarów wiejskich	95	95	100,00%

Liczba osób, które założyły firmę:

a) Liczba zakładana: 20 osób

b) Osiągnięta wielkość: 72 osoby

Wskaźniki osiągnięć	Wielkość zakładana	Wielkość osiągnięta	Wskaźnik do łącznej liczby beneficjentów
- kobiety	15	33	14,41%
- osoby bezrobotne	19	71	31,00%
- osoby długotrwale bezrobotne	5	15	6,55%
- osoby zagrożone bezrobociem	1	1	0,44%
- osoby do 24 lat	3	7	3,06%
- absolwenci	1	2	0,87%
- osoby pochodzące z obszarów wiejskich	14	30	13,10%

Liczba osób, które znalazły zatrudnienie: 12.

- Działanie 1.2 Sektorowy Program Operacyjny Rozwój Zasobów Ludzkich „Perspektywy dla młodzieży”

Rolę Instytucji Wdrażającej – jednostki odpowiedzialnej za wdrażanie i prawidłową realizację dwóch działań w ramach Priorytetu 1 SPO RZL, w tym Działania 1.2 „Perspektywy dla młodzieży” na poziomie regionalnym pełni Wojewódzki Urząd Pracy w Toruniu.

Działanie 1.2 „Perspektywy dla młodzieży” skierowane jest do bezrobotnej młodzieży poniżej 25 roku życia (w tym zamierzającej rozpocząć działalność gospodarczą) oraz bezrobotnych absolwentów wszystkich typów szkół. Podstawowym celem Działania 1.2 SPO RZL jest udzielenie młodzieży, w tym absolwentom wszystkich typów szkół, możliwie pełnego wsparcia, poprzez działania aktywizujące i promujące zatrudnienie oraz samozatrudnienie tak, aby osoby te nie stawały się i nie pozostawały bezrobotnymi.

Proponowane formy wsparcia:

- usługi poradnictwa zawodowego i pośrednictwa pracy z uwzględnieniem indywidualnych planów działań,
- szkolenia zawodowe, w tym wykorzystujące najnowsze osiągnięcia techniczne, mające na celu dostosowania kwalifikacji do potrzeb rynku pracy poprzez nabycie kwalifikacji, podniesienie kwalifikacji lub ich zmianę,
- staże/przygotowanie zawodowe w miejscu pracy,
- doradztwo i szkolenia oraz udzielanie jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej dla osób samozatrudniających się oraz podejmujących własną działalność gospodarczą,
- zatrudnienie subsydiowane.

Od maja 2004 r. do 31 marca 2005 r. w zakresie SPO RZL WUP w Toruniu, w ramach procedury pozakonkursowej, realizował wspólnie ze wszystkimi powiatowymi urzędami pracy województwa kujawsko-pomorskiego projekt „Rozwój kwalifikacji młodzieży – 2004”. W ramach ww. projektu wydatkowano łącznie 20.675.836,46 zł. Pomocą objęto łącznie 7.374 osoby, w tym poradnictwem zawodowym – 7.342, pośrednictwem pracy – 6.422, szkoleniami – 1.437, stażami – 5.076, a jednorazowe środki na rozpoczęcie działalności otrzymało 86 osób.

Dzięki uczestnictwu w projekcie bezpośrednio po jego zakończeniu 2.815 osób znalazło zatrudnienie, a 92 podjęły działalność gospodarczą. Z ankiet wypełnianych przez osoby biorące udział w projekcie wynika, że 90,8% bezrobotnych było zadowolonych z uczestnictwa w nim.

Od kwietnia 2005 r. - po zmianie zapisów zawartych w Uzupełnieniu Programu, Działanie 1.2 SPO RZL wdrażane było w oparciu o konkurs. 21 marca 2005 r. Wojewódzki Urząd Pracy w Toruniu jako instytucja wdrażająca dla Działania 1.2 ogłosił konkurs na projekty w ramach schematu a) pn. „Wspieranie młodzieży na rynku pracy”. Województwo kujawsko-pomorskie, ogłosiło konkurs jako jedno z pierwszych w kraju.

W maju 2005 r. WUP w Toruniu podpisał 40 umów o dofinansowanie projektów SPO RZL (okres realizacji: kwiecień 2005 r. - kwiecień 2006 r.) na łączną kwotę 53.845.400,00 PLN, z tego w ramach Działania 1.2 - 33.332.200,00 PLN.

W ramach tej kwoty w 2005 r. (dokończenie projektów realizowanych w procedurze pozakonkursowej z 2004 roku oraz realizacja projektów w procedurze konkursowej) w Działaniu 1.2 wydatkowano 29.654.518,08 PLN. Pomocą objęto łącznie 11.875 osób (w tym: poradnictwem zawodowym – 11.608, pośrednictwem pracy – 9.274, szkoleniami – 1.989, stażami – 8.952, przygotowaniem zawodowym w miejscu pracy – 1.576; jednorazowe środki na rozpoczęcie działalności otrzymały 244 osoby).

➤ Pierwsza praca

Wojewódzki Urząd Pracy w Toruniu w 2005 roku kontynuował działania promocyjno-informacyjne Programu „Pierwsza Praca” skierowanego do osób bezrobotnych do 25 roku życia oraz do osób bezrobotnych zarejestrowanych w okresie do 12 miesięcy od dnia określonego w dyplomie, świadectwie lub innym dokumencie poświadczającym ukończenie szkoły wyższej, którzy nie ukończyli 27 lat.

Popularyzacja programu polegała głównie na umieszczeniu na łamach Biuletynu Informacyjnego WUP w Toruniu i stronie internetowej www.wup.torun.pl informacji o sytuacji na rynku pracy województwa kujawsko-pomorskiego.

Program "Pierwsza Praca" opierał się głównie na segmentach:

- małe i średnie przedsiębiorstwa oraz samozatrudnienie;
- informacja, poradnictwo zawodowe i pośrednictwo pracy.

W segmencie „Małe i średnie przedsiębiorstwa oraz samozatrudnienie” w 2005 roku powiatowe urzędy pracy województwa kujawsko-pomorskiego podejmowały działania w zakresie poniższych instrumentów rynku pracy wynikających z ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy:

- na staże skierowano 10.064 osoby, ukończyły je 9.654 osoby; po zakończeniu programu 4.138 osób podjęło pracę,
- na przygotowanie do wykonywania zawodu skierowano 2.518 osób, ukończyło je 1.867 osób, z czego 726 podjęło zatrudnienie,
- na szkolenia skierowano 2.291 osób, ukończyły je 2.263 osoby; po zakończeniu programu pracę podjęły 783 osoby,
- w ramach prac interwencyjnych zatrudniono 783 osoby, uczestnictwo w programie ukończyło 558 osób; po zakończeniu programu pracę podjęło 378 osób,
- w ramach robót publicznych zatrudniono 745 osób, uczestnictwo w programie zakończyły 624 osoby; po zakończeniu programu pracę podjęły 153 osoby,
- udzielono 277 jednorazowych dotacji na podjęcie działalności gospodarczej
- 372 osoby otrzymały stypendia w okresie kontynuowania nauki
- dodatek aktywizacyjny otrzymało 2.156 osób
- dokonano 189 refundacji kosztów wyposażenia i doposażenia stanowisk pracy
- w 2.127 przypadkach dokonano zwrotu kosztów dojazdu i zakwaterowania uprawnionym osobom.

Działania w ramach ww. segmentu były także uwzględniane w opracowaniach innych programów na rzecz ograniczania bezrobocia m.in. w programie PHARE 2002 Spójność Społeczno-Gospodarcza Rozwój Zasobów Ludzkich, którym zostało objętych 78 osób, z czego uczestnictwo w programie ukończyło 65 osób, a pracę podjęło 10 osób.

Program „Pierwsza Praca” skierowany był do młodzieży, która zalicza się do kategorii osób szczególnie zagrożonych na rynku pracy. Ta grupa ludzi dotychczas niepracująca ma problem ze zdobyciem doświadczenia zawodowego z powodu małej ilości ofert pracy w urzędach pracy. Osoby młode chciałyby pracować na umowę o pracę, ale ostatecznie satysfakcjonujący jest dla nich staż, który był licznie podejmowany w II półroczu 2005 roku. Najwyższą efektywność jednak uzyskano po zakończeniu prac interwencyjnych (48,3%), stażu (41,1%) oraz przygotowania do wykonywania zawodu (28,8%). Jedną z form aktywizacji bezrobotnych dającą najmniejsze efekty, podobnie jak w okresach poprzednich, wykazują roboty publiczne (20,5%).

W Programie zastosowane były różnorodne formy aktywizacji, które począwszy od poradnictwa zawodowego, poprzez zatrudnienie subsydiowane, staże, czy też dofinansowanie działalności gospodarczej, stanowiły konkretną i skuteczną ideę pomocy bezrobotnej młodzieży. Program „Pierwsza Praca” spełnił zakładany cel, jakim jest wszechstronna i efektywna pomoc skierowana do bezrobotnej młodzieży.

W segmencie „Informacja, Poradnictwo Zawodowe i Pośrednictwo Pracy”, powiatowe urzędy pracy oraz Centra Informacji i Planowania Kariery Zawodowej WUP w ramach działań na rzecz aktywizacji zawodowej absolwentów w okresie w 2005 zorganizowały:

- 330 spotkań informacyjnych w ramach „Samodzielność w poszukiwaniu pierwszej pracy”, w których uczestniczyły 3.634 osoby,
- poradnictwo indywidualne - przeprowadzono 25.439 wizyt w ramach rozmowy doradczej, z których skorzystały 19.464 osoby,
- poradnictwo grupowe - zorganizowano 860 grup w ramach, których uczestniczyło 6.580 osób,
- informacja zawodowa - uczestniczyło 8.169 klientów indywidualnych, zorganizowano 460 grup, w których uczestniczyło 4.998 osób,
- w ramach IPD warsztaty poszukiwania pracy - zorganizowano 759 warsztatów, w których uczestniczyło 3.677 osób,
- zorganizowano 483 giełdy i targi pracy, w których uczestniczyły 2.522 osoby,

- w ramach pomocy w aktywnym poszukiwaniu pracy przeszkolono 1.113 osób, uczestnictwo w szkoleniu zakończyło 1.030 osób, pracę podjęło 101 osób,
- inne działania realizowane w ramach projektów dofinansowanych z funduszy strukturalnych - rozpoczęło aktywizację 1.647 osób, zakończyło 1.158 osób, pracę podjęły 363 osoby.

W 2005 r. na realizację programu „Pierwsza praca” wydatkowano kwotę 67.664,0 tys. złotych ze środków Funduszu Pracy.

1.2. Przeciwdziałanie i zwalczanie długotrwałego bezrobocia.

Cel: Zapobieganie dalszemu wzrostowi grupy osób bezrobotnych i długotrwale bezrobotnych (powyżej 25 roku życia, bezrobotnych przez okres do 24 miesięcy, z wyłączeniem bezrobotnych absolwentów) i ułatwienie osobom długo pozostającym bez pracy powrotu na rynek pracy.

- Działanie 1.3 „Przeciwdziałanie i zwalczanie długotrwałego bezrobocia” w ramach Priorytetu 1. Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich

Rolę Instytucji Wdrażającej – jednostki odpowiedzialnej za wdrażanie i prawidłową realizację dwóch działań w ramach Priorytetu 1 SPO RZL w tym Działania 1.3 „Przeciwdziałanie i zwalczanie długotrwałego bezrobocia” na poziomie regionalnym, pełni Wojewódzki Urząd Pracy w Toruniu.

Podstawowym celem Działania 1.3 SPO RZL jest ograniczenie zjawiska długotrwałego bezrobocia i jego przyczyn, poprzez wsparcie dla osób bezrobotnych i długotrwale bezrobotnych w zakresie reintegracji zawodowej, tak aby nie wypadały trwale z rynku pracy oraz wsparcie dla otoczenia tych osób. Działanie 1.3 skierowane jest do osób powyżej 25 roku życia – bezrobotnych przez okres do 24 miesięcy (z wyłączeniem bezrobotnych absolwentów).

Proponowane formy wsparcia:

- usługi poradnictwa zawodowego i pośrednictwa pracy z uwzględnieniem indywidualnych planów działań,
- szkolenia zawodowe, w tym wykorzystujące najnowsze osiągnięcia techniczne, mające na celu dostosowania kwalifikacji do potrzeb rynku pracy poprzez nabycie kwalifikacji, podniesienie kwalifikacji lub ich zmianę,
- staże/przygotowanie zawodowe w miejscu pracy,
- doradztwo i szkolenia oraz udzielanie jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej dla osób samozatrudniających się oraz podejmujących własną działalność gospodarczą,
- zatrudnienie subsydiowane.

Od 5 maja 2004 r. do 31 marca 2005 r. WUP w Toruniu realizował wspólnie ze wszystkimi powiatowymi urzędami pracy województwa kujawsko-pomorskiego projekt pn. „*Wsparcie dla osób bezrobotnych poprzez rozwój kwalifikacji i przedsiębiorczości*” (w ramach Działania 1.3 schemat a).

W ramach ww. projektu wydatkowano łącznie 6.700.574,59 zł. Pomocą objęto łącznie 2.604 osoby, w tym poradnictwem zawodowym – 2.580 osób, pośrednictwem pracy - 1.986, szkoleniami – 1.408 osób, przygotowaniem zawodowym - 808 osób, jednorazowe środki na rozpoczęcie działalności otrzymało 359 osób. Dzięki uczestnictwu w projekcie 867 osób znalazło zatrudnienie, a 348 podjęło samozatrudnienie (efektywność zatrudnieniowa: 47,1%). Z ankiet wypełnianych przez osoby biorące udział w projekcie wynika, że 92,3% beneficjentów ostatecznie wyraziło zadowolenie z uczestnictwa w projekcie.

Od kwietnia 2005 r. - po zmianie zapisów zawartych w Uzupełnieniu Programu, Działanie 1.2 SPO RZL wdrażane było w oparciu o konkurs. W dniu 21 marca 2005 r. – województwo kujawsko-pomorskie, jako jedno z pierwszych w kraju ogłosiło konkurs na projekt pn. „*Wspieranie osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych*” – Działanie 1.3.

O środki Europejskiego Funduszu Społecznego aplikować mogły wyłącznie powiatowe urzędy pracy województwa kujawsko-pomorskiego.

W maju 2005 r. WUP w Toruniu podpisał 40 umów o dofinansowanie projektów SPO RZL (okres realizacji: kwiecień 2005 r. - kwiecień 2006 r.) na łączną kwotę 53.845.400,00 PLN, z tego w ramach Działania 1.3 - 20.513.200,00 PLN.

W ramach tej kwoty w 2005 r. (dokończenie projektów realizowanych w procedurze pozakonkursowej z 2004 roku oraz realizacja projektów w procedurze konkursowej) w Działaniu 1.3 wydatkowano 17.909.085,39 PLN. Pomocą objęto łącznie 6.312 osób (w tym: poradnictwem zawodowym – 6.278, pośrednictwem pracy – 4.453, szkoleniami – 2.651, przygotowaniem zawodowym w miejscu pracy – 3.377, zatrudnieniem subsydiowanym – 57; jednorazowe środki na rozpoczęcie działalności otrzymały 672 osoby).

W ramach Projektu Phare 2002 SSG RZL pn. „Promocja Zatrudnienia i Rozwój Zasobów Ludzkich - Województwo Kujawsko-Pomorskie” w usługach podprojektów 1. *Aktywne działania na rynku pracy na rzecz bezrobotnych oraz osób zagrożonych utratą pracy* oraz podprojektu 2. *Promocja przedsiębiorczości*, łącznie wzięło udział 305 osób długotrwale bezrobotnych. Stanowi to 29% ogólnej liczby uczestników ww. podprojektów.

1.3. Podwyższanie jakości usług poradnictwa zawodowego i pośrednictwa pracy.

Cel: Rozwój pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego w WUP oraz współpraca w tym zakresie z powiatowymi urzędami pracy, Gminnymi Centrami Informacji i Akademickimi Biurami Karier. Działania w zakresie pośrednictwa pracy ukierunkowane były na pozyskiwanie większej ilości sprawdzonych i wiarygodnych ofert pracy, tak w regionie, jak i ofert pracy za granicą oraz na poprawę ich dostępności dla zainteresowanych. Kolejnym celem było sprostanie oczekiwaniom klientów w zakresie udzielania szerokiej gamy informacji o obowiązujących przepisach dotyczących zatrudnienia w poszczególnych krajach. Ważne było również utrzymanie na dotychczasowym wysokim poziomie realizacji zadań w zakresie służby zastępczej.

Poradnictwo zawodowe i informacja zawodowa

Poradnictwo zawodowe świadczone jest w formie indywidualnej oraz grupowej.

Poradnictwo zawodowe i informacja zawodowa polegały głównie na:

- udzielaniu informacji o zawodach (np. zadań i czynności w danym zawodzie, warunków pracy, wymagań psychofizycznych, dróg prowadzących do uzyskania kwalifikacji zawodowych i możliwości pozyskania pracy), rynku pracy oraz możliwościach szkolenia i kształcenia,
- inicjowaniu, organizowaniu i prowadzeniu grupowych porad zawodowych dla bezrobotnych i poszukujących pracy,
- udzielanie porad z wykorzystaniem standaryzowanych metod ułatwiających wybór zawodu, zmianę kwalifikacji, podjęcie lub zmianę zatrudnienia, w tym badaniu zainteresowań i uzdolnień zawodowych,
- tworzeniu „Indywidualnych Planów Działania” w ramach działań 1.2 i 1.3 SPO RZL.

Z powyższych usług korzystały m.in. osoby, które nie posiadały umiejętności w poszukiwaniu pracy oraz sporządzaniu dokumentów aplikacyjnych, nie posiadały wcale lub dużego doświadczenia zawodowego; albo osoby, które musiały dokonać zmiany zawodu. Usługi te polegały również na ocenie szans uruchomienia działalności gospodarczej, udzielaniu informacji z zakresu uzupełniania wiadomości oraz umiejętności zawodowych jak również pomocy w wyborze odpowiedniego zawodu i miejsca zatrudnienia lub kierunku szkolenia czy przekwalifikowania.

Liczba osób objętych poradnictwem zawodowym wyniosła 52.033, z czego przez pup: 42.713, Centrum Informacji i Planowania kariery Zawodowej: 7.095, Biuro Karier UMK: 2.225.

Liczba osób korzystających z informacji zawodowej wyniosła 44.788, z czego w pup: 19.874, Centrum Informacji i Planowania kariery Zawodowej: 12.262, Biuro Karier UMK: 12.652.

Łącznie z usług CIiPKZ skorzystało 20.482 klientów, z czego z:

- indywidualnego poradnictwa zawodowego: 3.161 osób, z czego 2.245 to osoby bezrobotne a 121 poszukujące pracy,
- grupowego poradnictwa zawodowego: 3.934 osoby, z czego 1.084 to osoby bezrobotne a 54 poszukujące pracy,
- indywidualnej informacji zawodowej: 11.055 osób, z czego 6.771 to osoby bezrobotne a 2.100 poszukujące pracy,
- grupowej informacji zawodowej: 1.207 osób, z czego 830 to osoby bezrobotne a 32 poszukujące pracy,
- giełd i targów pracy: 880 osób, z czego 90 to osoby bezrobotne a 20 poszukujące pracy,
- doradztwa dla pracodawców: 3 firmy,
- innych usług: 242 osoby, z czego 129 to osoby bezrobotne a 3 poszukujące pracy.

Biuro Karier UMK w Toruniu

W 2005 r. z usług informatorium Biura Zawodowej Promocji Studentów i Absolwentów UMK skorzystało 12.652 osób. W porównaniu rokiem poprzednim liczba ta zwiększyła się o ok. 4% (2004 r. – 12.156 osób). Poza tym, ze względu na akcję promocyjną „Gazety Wyborczej” polegającą na bezpłatnym udostępnianiu egzemplarzy czasopisma, do Biura Karier trafiło około 8.600 osób.

W omawianym okresie doradcy zawodowi odbyli 1.556 rozmów doradczych. W porównaniu 2004 r. liczba ta zwiększyła się o ok. 27% (2004 r. – 1.220 osób). Dodatkowo 669 osób skorzystało z indywidualnych porad doradców zawodowych polegających na sprawdzeniu życiorysu zawodowego, listu motywacyjnego lub udzieleniu porad na temat sposobu przygotowania się do pracy, praktyk za granicą oraz rozmów kwalifikacyjnych u konkretnego pracodawcy.

Pracownicy Biura Karier UMK zorganizowali 49 sesji warsztatowych, w których uczestniczyło łącznie 435 osób.

Na terenie Uniwersytetu Mikołaja Kopernika zorganizowano „Targi Pracy i Praktyk”, których uczestniczyło łącznie 19 firm i instytucji. Wzięło w nich udział około 1.000 osób. Ponadto odbyły się warsztaty pn. „Wiosenne spotkania z rynkiem pracy”, z których skorzystało 438 osób oraz „Milkround - wczesna rekrutacja” z udziałem 6 firm i 288 studentów i absolwentów. W ciągu roku odbywały się warsztaty i prezentacje firm. Ponadto do Biura Karier zostało zgłoszonych: 857 krajowych ofert pracy, 17 stażowych, 284 pracy za granicą, 209 pracy dorywczej oraz 125 dotyczących odbywania praktyk. Liczba osób odbywających w 2005 roku praktyki koordynowane przez Biuro Karier wynosi 363.

Biuro Zawodowej Promocji Studentów i Absolwentów UMK realizuje program „KOMPAS – kompleksowe doradztwo zawodowe dla studentów UMK” w ramach Działania 2.1 ZPORR, na realizację którego pozyskano środki w wysokości 210.078,25 złotych. Grupę beneficjentów ostatecznych stanowi 350 studentów.

Gminne Centra Informacji

Wojewódzki Urząd Pracy w Toruniu uczestniczył w opiniowaniu wniosków na ogłoszony przez MGIP konkurs na GCI. Zgodnie z założeniami - GCI oferują informacje o ofertach pracy, możliwościach podjęcia działań o charakterze wolontariackim, zawodach, szkołach i instytucjach szkolących, warunkach i procedurach uruchamiania własnej działalności gospodarczej, a także podstawowe informacje z zakresu prawa pracy, praw i obowiązków bezrobotnego, integracji europejskiej. Obecnie na terenie województwa kujawsko-pomorskiego funkcjonuje ich ponad 40.

W 2005 roku łączna wartość wydatkowanych środków w ramach GCI wyniosła: 406,1 tys. zł.

Pośrednictwo pracy

W 2005 r. pracę podjęło 93.949 osób bezrobotnych, co stanowi 47,5% ogółu wyłączeń z ewidencji bezrobotnych. Zatrudnienie niesubsydiowane stanowiło 81,1% wszystkich podjęć pracy.

Przyczyny wyłączenia z ewidencji:		2004 r.	2005 r.	Zmiana
Podjęcia pracy		90.410	93.949	3,91%
- w tym kobiety		37.681	39.822	5,68%
Podjęcie pracy niesubsydiowanej		73.483	76.189	3,68%
-w tym sezonowej		9.615	8.411	- 12,52%
Podjęcie pracy subsydiowanej		16.927	17.760	4,92%
W tym:	- prace interwencyjne	5.813	4.628	- 20,39%
	- roboty publiczne	8.984	10.017	11,5%
	- rozpoczęcie działalności gospodarczej	349	1.703	387,97%
	- w ramach refundacji kosztów zatrudnienia	403	932	131,27%
	- inne	1.378	480	- 65,17%

Liczba ofert pracy:

W 2005 roku urzędy pracy województwa kujawsko-pomorskiego pozyskały 56.348 ofert pracy (w tym również oferty na staż – 10.669 i przygotowanie zawodowe – 7.953). Było to 17,6% ofert więcej niż w roku poprzednim. Liczba ofert na zatrudnienie subsydiowane wynosiła 32.698, co stanowiło o 24,1% ofert więcej niż w 2004 r., natomiast liczba ofert na prace niesubsydiowane wzrosła o 9,7%.

Wśród wszystkich ofert pracy zgłoszonych w 2005 roku - 58,0% dotyczyło zatrudnienia subsydiowanego (w roku poprzednim – 55,0%), a 34,5% pochodziło od pracodawców z sektora publicznego (w roku poprzednim – 34,9%).

Oferty pracy dla osób w okresie 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki (963 oferty) stanowiły w 2005 roku 1,7% wszystkich ofert. Zdecydowana większość z nich (76,2%) dotyczyła zatrudnienia subsydiowanego.

W 2005 roku realizowano działania zmierzające do poprawy dostępności ofert pracy poprzez funkcjonowanie stanowiska komputerowego dla interesantów, z dostępem do Internetu. Rozpowszechniano wśród instytucji współpracujących oferty pracy będące w dyspozycji WUP, po uprzednim sprawdzeniu ich wiarygodności. Aktualizowano na bieżąco informacje o ofertach pracy na stronie internetowej WUP.

Udostępniano i rozpowszechniano *Wykaz jednostek upoważnionych do prowadzenia pośrednictwa pracy na terenie kraju i poza granicami kraju.*

Na terenie województwa działało:

- 28 agencji pośrednictwa pracy na terenie kraju,
- 23 agencji pośrednictwa do pracy za granicą,
- 22 agencji doradztwa personalnego,
- 29 agencji pracy tymczasowej,
- 12 agencji poradnictwa zawodowego.

1.4. Wdrożenie systemu EURES.

Cel: Ułatwianie mobilności pracowników oraz wykorzystywanie jej do zarządzania rynkiem pracy w krajach UE/EOG poprzez wymianę ofert pracy oraz podań o pracę, informacji dotyczących sytuacji na rynkach pracy i warunkach życia i pracy w tych krajach. Ponadto świadczenie pomocy klientom w procesie dopasowywania stanowisk i pracowników na poziomie UE/EOG, w tym przekazywanie informacji o warunkach życia i pracy oraz sytuacji na rynku pracy krajów UE/EOG, a także udzielanie indywidualnych porad klientom – niezależnie od tego czy są osobami bezrobotnymi, poszukującymi pracy, pracownikami czy pracodawcami.

Europejskie Służby Zatrudnienia (EURES) są siecią współpracy, której celem jest ułatwianie swobodnego przemieszczania się w ramach Europejskiego Obszaru Gospodarczego. Partnerami w sieci są publiczne służby ds. zatrudnienia, związki zawodowe i organizacje pracodawców. Sieć koordynowana jest przez Komisję Europejską.

Do głównych celów sieci EURES należy:

- informowanie, ukierunkowanie i doradzanie potencjalnie mobilnym pracownikom w zakresie istniejących ofert pracy oraz warunków życia i pracy w Europejskim Obszarze Gospodarczym,
- udzielanie pomocy pracodawcom chcącym zatrudnić pracowników z innych krajów,
- ukierunkowanie i doradzanie pracownikom i pracodawcom w regionach transgranicznych.

W zakresie Eures zrealizowano wiele zadań mających na celu promocję sieci wśród społeczeństwa, a także dostarczenie wszelkich informacji dot. zadań i funkcjonowania EURES partnerom lokalnym zajmującym się rynkiem pracy.

Większość zadań wynikała z realizacji grantu EURES 2004 w wysokości 11.266,00 zł. Między innymi przeprowadzone zostało badanie ankietowe wśród pracodawców województwa kujawsko-pomorskiego odnośnie ich zapotrzebowania na pracowników z krajów Unii. Obecnie ze strony pracodawców jest małe zainteresowanie zatrudnieniem cudzoziemców.

W marcu 2005 r. przeprowadzono ankietowe badania satysfakcji klienta z usług EURES, z którego wynika, że generalnie klienci są zadowoleni ze świadczonych usług.

W dniu 2 maja 2005 r. pomiędzy Ministerstwem Gospodarki i Pracy a Komisją Europejską została podpisana umowa o dofinansowanie realizacji działań EURES w Polsce w okresie od 1 kwietnia 2005 r. do 31 marca 2006 r. Na realizację działań Minister przekazał Samorządowi Województwa Kujawsko-Pomorskiego kwotę wysokości 58.520,00 zł, z grantu jaki Ministerstwo Gospodarki i Pracy otrzymało z Komisji Europejskiej na dofinansowanie realizacji Krajowego Planu Działań EURES na lata 2004-2007.

W ramach grantu EURES 2005/2006 do realizacji w województwie kujawsko-pomorskim zaplanowano następujące działania:

- udostępnianie do 2005 r. poszukującym pracy na całym terytorium UE/EOG wszystkich ofert pracy ogłaszanych przez publiczne służby zatrudnienia oraz skuteczne ich wykorzystywanie do usprawnienia procesu rekrutacji i obsadzania wolnych miejsc pracy,
- nawiązanie współpracy z instytucjami, w których istnieje względnie duży przepływ klientów oczekujących możliwości skorzystania z bazy EURES, przede wszystkim w urzędach pracy, Centrach Informacji i Planowania Kariery Zawodowej, Gminnych Centrach Informacji, Akademickich Biurach Karier, ewentualnie u partnerów społecznych i gospodarczych, np. w Centrach Informacji Europejskiej,
- aktywna współpraca z pracodawcami i udzielanie im wsparcia w zakresie rekrutacji międzynarodowej,
- dostarczanie odpowiedniej informacji i komunikacja na temat EURES ze społeczeństwem, partnerami społecznymi i innymi partnerami na rynku pracy,
- nawiązanie międzynarodowej współpracy w ramach sieci EURES w celu planowania i organizowania wspólnych międzynarodowych działań rekrutacyjnych na rzecz pracodawców,
- zaplanowanie i przeprowadzenie odpowiednich działań marketingowych skierowanych do pracodawców i organizacji pracodawców.

W ramach regionalnej współpracy kadra EURES odwiedziła instytucje zajmujące się rynkiem pracy na terenie województwa. W rezultacie nawiązano lepszą niż porozumienia. Bezpośredni kontakt pozwolił na wymianę uwag oraz rozważenie pewnych kwestii, głównie jak dążyć do tego by społecznościom lokalnym ułatwić dostęp do ofert pracy.

Sieć EURES jest w Polsce stosunkowo młodą instytucją, która wymaga dużych nakładów na promocję między innymi poprzez rozpowszechnianie ulotek na terenie całego województwa oraz poprzez udział wojewódzkich asystentów EURES w różnego rodzaju przedsięwzięciach organizowanych przez partnerów:

W ramach Europejskiego Systemu Zatrudnienia EURES prowadzone były nabory do pracy w Wielkiej Brytanii i Czechach. Proponowany okres zatrudnienia wynosi od 6 m-cy do 1 roku lub więcej.

W ramach Europejskich Służb Zatrudnienia EURES Wojewódzki Urząd Pracy w Toruniu dysponował również ofertami pracy do samorealizacji. Są to oferty, na które

zainteresowani odpowiadają samodzielnie przesyłając swoje aplikacje bezpośrednio do pracodawcy lub innego Wojewódzkiego Urzędu Pracy. W ramach tych ofert prowadzone były nabory do pracy w Wielkiej Brytanii, Irlandii, Islandii, Szkocji, Norwegii, Szwecji, Francji, Słowenii, Republice Czeskiej, na Litwie, w Danii oraz Estonii. Największe trudności w zakresie możliwości ewentualnego zatrudnienia, sprawiały brak znajomości lub słaba znajomość języków obcych.

Z informacji uzyskanych z powiatowych urzędów pracy, liczba osób korzystających z usług EURES w pup wyniosła łącznie ok. 24.658, natomiast w WUP w Toruniu ok. 3.230, co dało łącznie 27.888 osób.

2. Tworzenie miejsc pracy i przedsiębiorczość.

2.1. Wsparcie przedsiębiorstw w podejmowaniu inwestycji.

Cel: Zwiększenie konkurencyjności oraz dostosowania przedsiębiorstw do działania na Jednolitym Rynku Europejskim poprzez unowocześnienie oferty produktowej i technologicznej oraz zwiększenie nakładów inwestycyjnych w przedsiębiorstwach.

Osiągnięciu powyższego celu służyć ma realizacja Działania 3.4. Mikroprzedsiębiorstwa w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego. Celem Działania 3.4 jest zwiększenie konkurencyjności mikroprzedsiębiorstw poprzez ułatwienie dostępu do specjalistycznego doradztwa oraz zwiększenie zdolności inwestycyjnej w początkowym okresie funkcjonowania.

W ramach Działania 3.4 Mikroprzedsiębiorstwa ZPORR w 2005 roku podpisano 44 umowy o dofinansowanie projektów, na łączną kwotę 3.707.802,67 PLN, w tym: 2.554.315,67 PLN stanowił wkład Unii Europejskiej (ERDF), a 1.153.487,00 PLN środki z budżetu państwa. Ww. Działanie realizowane było przez Toruńską Agencję Rozwoju Regionalnego S.A w Toruniu na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego.

2.2. Rozwój biznesowego wsparcia dla przedsiębiorstw – doradztwo i instytucje wspomagające.

Cel: Ułatwienie przedsiębiorcom dostępu do specjalistycznej pomocy biznesowej i doradczej dotyczącej prowadzenia działalności na Jednolitym Rynku Europejskim, wdrażania i projektowania systemów zarządzania jakością, środowiska, bezpieczeństwa i higieny pracy, uzyskiwania certyfikatów zgodności, wprowadzania innowacji i nowych technologii, podejmowania i rozwijania działalności eksportowej, tworzenia sieci kooperacyjnej, łączenia przedsiębiorstw.

W ramach funkcjonowania Punktu Konsultacyjnego oraz Euro Info Centre przy Toruńskiej Agencji Rozwoju Regionalnego S.A. w Toruniu, przedsiębiorcom udzielana była specjalistyczna pomoc biznesowa i informacyjno-doradcza. Pomoc ta polegała na świadczeniu usług informacyjno-doradczych w zakresie możliwości uzyskania funduszy z Unii Europejskiej przez przedsiębiorców, udzielaniu informacji na temat zakładania działalności gospodarczej w krajach członkowskich UE, kojarzeniu partnerów gospodarczych za pomocą baz kooperacyjnych Komisji Europejskiej, przekazywaniu informacji o rynkach Unii Europejskiej, prawie wspólnotowym, certyfikatach i normach obowiązujących w krajach Unii Europejskiej.

W okresie od 1.01.2005 r. - 31.12.2005 r. Punkt Konsultacyjny zrealizował usługi na rzecz 438 klientów (MŚP):

- 208 - małe przedsiębiorstwa (47,5% ogółu klientów)
- 165 – mikroprzedsiębiorstwa (37,7% ogółu klientów)
- 65 – średnie przedsiębiorstwa (14,8% ogółu klientów).

W odniesieniu do formy prawnej prowadzonej działalności gospodarczej zdecydowaną większość stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą oraz jednostki organizacyjne, nie posiadające osobowości prawnej (*spółki cywilne, spółki jawne*) – 339 klientów Punktu (77,4% klientów), natomiast pozostałych 99 przedsiębiorców posiadało

osobowość prawną – spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, spółki akcyjne, spółdzielnie (22,6% klientów).

W 2005 roku Punkt Konsultacyjny zrealizował ogółem 619 usług na rzecz przedsiębiorców. Usługi te pod względem swej treści nie były jednolite i można je podzielić na następujące grupy:

- usługi z zakresu warunków spełnienia kryteriów formalnych i administracyjnych przy ubieganiu się o wsparcie, w tym sprawdzenie poprawności wypełnionego wniosku o udzielenie wsparcia z punktu widzenia spełnienia wyżej wymienionych warunków – 218 usług (35,22% wszystkich wykonanych usług w okresie od stycznia do grudnia 2005r),
- usługi z zakresu zasad wypełniania wniosku o udzielenie dotacji - 204 usługi (32,96% wszystkich wykonanych usług w 2005 roku),
- informacje na temat właściwego programu jako źródła finansowania planowanego przedsięwzięcia - 96 usług (15,51% wszystkich wykonanych usług w okresie od stycznia do grudnia 2005 roku),
- usługi z zakresu finansowania przedsięwzięcia z danego programu dotacji - 52 usługi (8,40% wszystkich wykonanych usług w 2005 roku),
- informacje na temat dostępnych programów pomocowych, finansowanych z budżetu państwa, programu Phare, funduszy strukturalnych, innych dostępnych na rynku oraz zasad ubiegania się o dotacje – 40 usług (6,46% wszystkich wykonanych usług w okresie od stycznia do grudnia 2005 roku),
- usługi z zakresu prawa, marketingu, finansów, podatków itp.- 8 usług (1,29% wszystkich wykonanych usług w roku 2005),
- usługi z zakresu zasad wyboru akredytowanego wykonawcy w szczególności, gdy zachodzi o konieczność przeprowadzenia procedury porównania ofert, w tym udostępnienie listy akredytowanych wykonawców - 1 usługa (0,16% wszystkich wykonanych usług w 2005 roku).

Kwota udzielonej pomocy *de minimis* wyniosła 37 141,70 PLN.

Napotkane problemy:

- nieścisłości w wytycznych do programów wspierających projekty inwestycyjne. Szczególne wątpliwości pojawiły się w odniesieniu do nieprecyzyjnych sformułowań, które stwarzały szerokie możliwości interpretacyjne. W trakcie wdrażania Phare 2003 pojawiły się znaczne utrudnienia spowodowane krótkim okresem czasu, jakim dysponowali wnioskodawcy na przygotowanie dokumentacji aplikacyjnej do programów krajowych. Kolejnym problemem, z którym zmierzali się w swej pracy konsultanci było późne dostarczenie materiałów informacyjnych na temat funduszy strukturalnych.

Euro Info Centre w okresie od 1.01.2005 r. - 31.12.2005 r. udzieliło odpowiedzi na ponad 1.140 zapytań od przedsiębiorców dotyczących spraw związanych z tematyką europejską. Pytania dotyczyły głównie programów wspierających przedsiębiorczość, dostosowań do standardów europejskich i współpracy gospodarczej.

2.3. Rozbudowa systemu funduszy pożyczkowych i poręczeniowych.

Cel: Wspólnym podstawowym celem funduszy pożyczkowych i poręczeniowych jest ułatwienie w dostępie do zewnętrznych źródeł finansowania inwestycji oraz zwiększenie możliwości stabilnego rozwoju MŚP.

Kujawsko-Pomorski Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o. w Toruniu został utworzony przez Zarząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego, na podstawie decyzji Sejmiku Województwa, jako element realizacji Strategii Rozwoju Województwa.

W swoich założeniach Fundusz ma pomagać małym i średnim przedsiębiorstwom w dostępie do finansowania zewnętrznego ich działalności, poprzez ułatwienie uzyskania kredytu lub pożyczki bankowej. Udzielane poręczenia zwiększają ilość zaangażowanego w działalność gospodarczą kapitału, przyczyniając się do rozwoju przedsiębiorstw. Fundusz w swej działalności stara się również informować przedsiębiorców o innych dostępnych metodach pomocy dla małych i średnich przedsiębiorstw.

Działalność Funduszu nie jest skierowana na osiąganie zysków, przez co koszty uzyskania poręczenia są stosunkowo niewielkie.

W roku 2005 roku Fundusz udzielił 408 poręczeń kredytów zaciąganych przez mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa z terenu województwa kujawsko-pomorskiego. W porównaniu z rokiem 2004 osiągnięto wzrost ilości poręczeń o 40%. Ogólna wartość udzielonych poręczeń wyniosła 17.948.295,00 złotych. Porównując z rokiem 2004 wartość poręczeń wzrosła o 70%. Pozwoliło to przedsiębiorcom na zaciągnięcie kredytów na ogólną sumę 40.066.591,89 złotych (wzrost o 84% w porównaniu z rokiem 2004).

Przedsiębiorcy, którzy skorzystali z poręczenia roku 2005 zadeklarowali łącznie zwiększenie zatrudnienia o 474 osoby w czasie trwania umowy kredytowej. Jest to wartość o 12% wyższa w porównaniu z rokiem 2004.

Środki finansowe, którymi dysponuje Kujawsko-Pomorski Fundusz Poręczeń Kredytowych sp. z o.o., pochodzą od następujących udziałowców:

- Województwo Kujawsko-Pomorskie – 3 000 udziałów o wartości 3.000.000,00 złotych,
- Bank Gospodarstwa Krajowego – 2 950 udziałów o wartości 2.950.000,00 złotych,
- powiat bydgoski – 6 udziałów o wartości 6.000,00 złotych,
- gmina Żnin – 5 udziałów o wartości 5.000,00 złotych,
- miasto i gmina Solec Kujawski - 5 udziałów o wartości 5.000,00 złotych,
- gmina Miasta Chełmża – 3 udziały o wartości 3.000,00 złotych,
- gmina Płużnica - 2 udziały o wartości 2.000,00 złotych,
- gmina Pakość - 2 udziały o wartości 2.000,00 złotych,
- gmina Zakrzewo – 1 udział o wartości 1.000,00 złotych.

Łączna suma udziałów wynosi 5.974 udziały o łącznej wartości 5.974.000,00 złotych.

19 kwietnia 2005 roku Kujawsko-Pomorski Fundusz Poręczeń Kredytowych podpisał umowę o dofinansowanie projektu z Polską Agencją Rozwoju Przedsiębiorczości (tytuł projektu: Zwiększenie dostępności do finansowania zewnętrznego MŚP poprzez dokapitalizowanie Kujawsko-Pomorskiego Funduszu Poręczeń Kredytowych sp. z o. o. realizowanego w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw, lata 2004 – 2006, Priorytet 1 „Rozwój przedsiębiorczości i wzrost innowacyjności poprzez wzmocnienie instytucji otoczenia biznesu”, Działanie 1.2 „Poprawa dostępności do zewnętrznego finansowania inwestycji przedsiębiorstw”. W ramach tej umowy, Fundusz otrzyma 80% wydatków kwalifikowanych, tj. 12.000.000,00 złotych w następujących transzach: premia, płatności pośrednie i płatność końcowa. Na konto Funduszu dotychczas wpłynęła I transza (premia) w wysokości 20% przyznanego dofinansowania, tj. 2.400.000,00 złotych.

2 listopada 2005 roku złożono kolejny wniosek o udzielenie dofinansowania projektu mającego na celu dokapitalizowanie Funduszu. Wnioskowana kwota dofinansowania to 12 milionów złotych i pochodzić ma ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw. Ww. wniosek został pozytywnie zaopiniowany przez odpowiednią Komisję Oceny Projektów i znalazł się na liście rankingowej zawierającej wnioski skierowane do dofinansowania. Po zatwierdzeniu tej listy przez Instytucję Zarządzającą podpisana zostanie stosowna umowa o dofinansowanie.

Obecnie Kujawsko-Pomorski Fundusz Poręczeń Kredytowych jest najaktywniejszym ze wszystkich działających w Polsce, a uzyskanie środków w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw pozwoli na jeszcze większe zintensyfikowanie działań zmierzających do ułatwienia finansowania działalności gospodarczej przez przedsiębiorców ze źródeł zewnętrznych.

Kujawsko-Pomorski Fundusz Pożyczkowy Sp. z o.o. z siedzibą w Toruniu rozpoczął działalność przedmiotową w marcu 2005 roku. Fundusz jest nową inicjatywą na rynku regionalnym i należy do instrumentów finansowych wspierania małych i średnich przedsiębiorstw. Jego założycielem i jedynym udziałowcem jest Samorząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego. Kujawsko-Pomorski Fundusz Pożyczkowy Sp. z o.o. udziela pożyczek

mikro i małym przedsiębiorstwom z obszaru województwa kujawsko-pomorskiego, które posiadają zdolność kredytową. Pierwsza pożyczka została udzielona w maju 2005 r.

Podstawowe informacje na temat udzielanych pożyczek:

- okres spłaty: obrotowe do 3 lat, inwestycyjne do 5 lat,
- karencja w spłacie rat kapitałowych do 6 miesięcy,
- wysokość pożyczki do – 120.000,00 zł,
- krótkie terminy oceny wniosków,
- stałe oprocentowanie (aktualnie 6,24% w stosunku rocznym).

Kujawsko-Pomorski Fundusz Pożyczkowy realizuje projekt w ramach SPO WKP o wartości 7,4 mln zł. Projekt zakłada zwiększenie dostępności do finansowania dłużnego dla mikro i małych przedsiębiorstw z regionu, czego efektem jest zwiększenie potencjału inwestycyjnego i tworzenie nowych miejsc pracy. Kapitał pożyczkowy Funduszu wynosi 9 mln złotych.

Udzielone pożyczki przez Kujawsko-Pomorski Fundusz Pożyczkowy Sp. z o.o. w 2005 roku

Kryterium	Ilość	
Ilość udzielonych pożyczek	63	
Wartość udzielonych pożyczek	2.636.750,00 zł	
	Inwestycyjne	1.945.250,00 zł
	Obrotowe	691.500,00 zł
Ilość pożyczek wg celu	Inwestycyjne	41
	Obrotowe	22
W tym:	- wyrównywanie szans	34
	- społeczeństwo informacyjne	3
	- ochrona środowiska	1
Ilość pożyczek wg wielkości przedsiębiorstwa	Mikroprzedsiębiorstwa	58
	Małe przedsiębiorstwa	5
Ilość pożyczek wg branży	Usługi	39
	Handel	22
	Inne	2
Miejsca pracy	Nowe	135
	Utrzymane	146

2.4. Promocja przedsiębiorczości – wsparcie dla rozwoju mikroprzedsiębiorstw.

Cel: Stymulowanie powstawania nowych mikroprzedsiębiorstw oraz zapewnienie nowopowstałym mikroprzedsiębiorstwom pomocy w wykorzystaniu dostępnych instrumentów wsparcia.

Toruńska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. w Toruniu zajmuje się realizacją zadań, zleconych przez Urząd Marszałkowski w Toruniu w zakresie wdrażania Działania 2.5 Promocja przedsiębiorczości i 3.4 Mikroprzedsiębiorstwa w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego.

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2005 roku podpisanych zostało 8 umów w ramach Działania 2.5 na łączną kwotę dofinansowania w wysokości 5.201.776,96 PLN, w tym 4.161.421,57 PLN stanowi współfinansowanie z Europejskiego Funduszu Społecznego, a 1.040.355,39 PLN z budżetu państwa.

Działanie 2.5 Promocja przedsiębiorczości, zgodnie z UZPORR stanowi jeden typ projektu, który obejmuje wsparcie z zakresu usług doradczych, szkoleniowych wspierających

zakładanie i prowadzenie działalności gospodarczej wraz z pomocą finansową przysługującą na zarejestrowanie się mikroprzedsiębiorcy w formie:

- wsparcia pomostowego,
- jednorazowej dotacji inwestycyjnej na rozwój działalności.

Projekty zaakceptowane przez Komisję Oceny Projektów i Marszałka Województwa obejmują wsparciem 940 beneficjentów, z których 173 rozpocznie własną działalność gospodarczą korzystając dodatkowo z dotacji inwestycyjnej lub wsparcia pomostowego, które uwzględniono w realizowanych projektach.

W ramach Działania 3.4 Mikroprzedsiębiorstwa ZPORR w 2005 roku podpisano 44 umowy o dofinansowanie projektów, na łączną kwotę 3.707.802,67 PLN. Działanie to zostało ukierunkowane na podniesienie jakości i efektywności zarządzania, a także podniesienie zdolności inwestycyjnej nowopowstałych przedsiębiorstw

2.5. Wsparcie samozatrudnienia.

Cel: Udzielenie pomocy osobom pozostającym bez pracy w uruchomieniu własnej działalności gospodarczej.

Jednym ze źródeł finansowania działań zmierzających do ograniczenia bezrobocia był Fundusz Pracy. Powiatowe urzędy pracy udzielają z Funduszu Pracy osobom bezrobotnym m.in. jednorazowych środków na rozpoczęcie samodzielnej działalności gospodarczej. Przy współfinansowaniu z Funduszu Pracy i Europejskiego Funduszu Społecznego w 2005 roku udzielono 1.654 dotacji.

Kolejnym wsparciem finansowanym z funduszy pomocowych były działania realizowane w ramach podprojektu 2. „Promocja przedsiębiorczości” Phare 2002 Spójność Społeczna i Gospodarcza Rozwój Zasobów Ludzkich. W ramach podprojektu 2. świadczone były takie usługi jak szkolenia nt. „Rozpaczynam własną działalność gospodarczą”, warsztaty nt. „Możliwości finansowania działalności gospodarczej”, poradnictwo wstępne przed szkoleniem, doradztwo indywidualne (coaching).

Na realizację podprojektu 2. przewidziano kwotę 184.550 EURO.

Łącznie przeprowadzono 15 szkoleń oraz 8 warsztatów dla dotychczasowych uczestników podprojektu 2.

Liczba osób, które ukończyły szkolenia – 229; liczba osób, które założyły firmę - 72 osoby (31% liczby osób kończących szkolenia).

Realizowane w tym zakresie przez powiatowe urzędy pracy oraz w ramach Phare 2002 SSG RZL zadania są działaniami wspierającymi się oraz uzupełniającymi.

Liczba osób bezrobotnych, które podjęły działalność gospodarczą w 2005 roku wyniosła 1.703. W porównaniu z 2004 r. (349 osób) liczba osób podejmujących działalność gospodarczą wzrosła blisko pięciokrotnie.

3. Dostosowanie do zmian oraz promocja zdolności przystosowawczych i mobilności na rynku pracy.

3.1 Rozwój kadr nowoczesnej gospodarki.

Cel: Podniesienie konkurencyjności i rozwój potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw poprzez inwestycje w kadry.

Toruńska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. w Toruniu zajmuje się realizacją zadań wynikających z zawartej umowy z Polską Agencją Rozwoju Przedsiębiorczości w zakresie wdrażania Działania 2.3 „Rozwój kadr nowoczesnej gospodarki”, schemat a „Doskonalenie umiejętności i kwalifikacji kadr” w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich. Zadania TARR S.A. polegają na promowaniu możliwości dofinansowania z Europejskiego Funduszu Społecznego szkoleń zawodowych menedżerskich dla kadr zarządzających i pracowników przedsiębiorstw, studiów podyplomowych dla pracowników przedsiębiorstw i kadry zarządzającej oraz praktycznych szkoleń i staży odbywanych

w instytucjach naukowo-badawczych. Zadania obejmują również świadczenie usług doradczych i szkoleniowych.

Wnioski złożone w ramach Działania 2.3, schemat a. SPO RZL

Termin	Wpłynęło wniosków	Do PARP do oceny merytorycznej przekazano	Liczba zawartych umów o dofinansowanie	Wartość przyznanych dotacji
11.03.2005 r.	10	9	1	101.239,20 zł
11.05.2005 r.	11	10 (1 wycofano)	3	2.340.181,50 zł
11.07.2005 r.	14	14	3 (2 umowy podpisane)	814.015,33 zł
12.09.2005 r.	14	14	- w trakcie oceny merytorycznej	
14.11.2005 r.	21	21	- w trakcie oceny merytorycznej	

Od stycznia do grudnia 2005 r. przeprowadzono około 170 rozmów telefonicznych i konsultacji odnośnie działania 2.3 schemat a SPO RZL.

W okresie od 1.01.2005r. - 31.12.2005 r. TARR S.A. przeprowadziła cykl szkoleń dla przedsiębiorców m.in. o następującej tematyce: „Metodyka przygotowywania wniosków w ramach SPO WKP oraz ZPORR”, „Metodyka przygotowania wniosków o dofinansowanie w ramach działania 2.3 schemat a SPO RZL *Doskonalenie umiejętności i kwalifikacji kadr* oraz działania 2.5 ZPORR *Promocja przedsiębiorczości*”, „Zamówienia publiczne dla korzystających z funduszy UE”, „System zarządzania jakością zgodny z wymaganiami normy PN-EN ISO 9001:2001”, „Prawne zagadnienia obrotu gospodarczego z Niemcami”, „Finansowanie działalności mikro, małych i średnich przedsiębiorstw z funduszy pomocowych Unii Europejskiej”, „Możliwości pozyskiwania funduszy strukturalnych”, „Cywilnoprawna odpowiedzialność producenta i sprzedawcy za wady sprzedanego towaru i świadczonej usługi w obrocie profesjonalnym”, „Fundusze strukturalne dla przedsiębiorstw oraz rola instytucji finansowych w procesie ich pozyskiwania”, „Nowoczesne metody przygotowywania ofert handlowych oraz podstawy ich negocjowania w transakcjach eksportowych z elementami marketingu eksportowego”, „Najczęściej popełniane błędy w działaniu 3.4 Mikroprzedsiębiorstwa”, „Dotacje dla Małych i Średnich Przedsiębiorstw - Phare 2003 i Fundusze Strukturalne”, „Rozliczanie projektów SPO WKP 2.1 i 2.3”, „Opodatkowanie dotacji”, „Metody samooceny rentowności produkcji i opłacalności eksportu w małych i średnich przedsiębiorstwach przemysłowych”, „System opłat za korzystanie ze środowiska”. Ponadto Toruńska Agencja Rozwoju Regionalnego S. A. przygotowywała prezentacje, stoiska informacyjne, seminaria oraz konferencje dotyczące działań przez nią realizowanych.

Łącznie TARR S.A. przeprowadziła około 44 szkoleń, w ramach których zostało przeszkolonych około 940 osób.

3.2 Reorientacja zawodowa osób zagrożonych procesami restrukturyzacyjnymi.

Cel: Działanie 2.4 *Reorientacja zawodowa osób zagrożonych procesami restrukturyzacyjnymi* Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego - ma za cel dostosowanie osób do funkcjonowania w zmieniających się warunkach społeczno-ekonomicznych oraz przygotowywanie ich do wykorzystania szans związanych z powstawaniem nowych miejsc pracy poprzez zmianę kwalifikacji osób zagrożonych utratą zatrudnienia. Celem szczegółowym Działania jest zmiana kwalifikacji zawodowych pracowników przemysłów i sektorów podlegających restrukturyzacji a także innych osób zagrożonych utratą zatrudnienia w wyniku procesów restrukturyzacyjnych, w celu umożliwienia tym osobom wykonywania nowych.

30 września 2004 r. został ogłoszony konkurs otwarty na składanie wniosków aplikacyjnych na realizację projektów w ramach działań ZPORR.

W 2005 roku w ramach Działania 2.4 zawarto jedną umowę o wartości 1.135.015,37 zł, co stanowi 13,4% alokacji na lata 2004-2006, która wynosi łącznie 8.437.765,66 zł. Do realizowanych usług należą szkolenia i kursy zawodowe, usługi doradcze oraz pośrednictwo pracy. Wsparciem objęto 250 osób. Trudnością w realizacji Działania jest niski poziom zainteresowania projektodawców wynikający m.in. z problemów z identyfikacją i rekrutacją grupy.

3.3 Wsparcie mobilności geograficznej na rynku pracy.

Cel: Zwiększenie mobilności geograficznej bezrobotnych.

Powiatowe urzędy pracy sygnalizowały o problemach małej mobilności geograficznej i zawodowej osób bezrobotnych pochodzących z obszarów wiejskich. W celu zwiększenia mobilności geograficznej na rynku pracy, ze środków Funduszu Pracy dokonywano zwrotu kosztów dojazdu, zakwaterowania i wyżywienia. W 2005 roku na ten cel przeznaczona została kwota 1.704,2 tys. zł, którą objęto 1.983 osoby. Głównie jest kwota ta przeznaczona została na zwrot kosztów dojazdu na staż i przygotowanie zawodowe. Powyższe środki powiatowe urzędy pracy przyznawały osobom bezrobotnym po uzyskaniu przez nie skierowania.

3.4 Monitorowanie regionalnego rynku pracy.

Cel: Dostarczenie użytecznej informacji o sytuacji na rynku pracy jak najszerszemu gronu odbiorców tj. osobom bezrobotnym i poszukującym pracy, instytucjom, urządóm i innym partnerom rynku pracy; w działaniach, dla których ta wiedza jest niezbędna.

Informacje nt. świadczonych usług rozpowszechniane były głównie poprzez prasę, telewizję, spotkania, ogłoszenia, strony internetowe. Ponadto opracowywano informacje o sytuacji na wojewódzkim rynku pracy, analizy okresowe i tematyczne.

Udzielane były również informacje m.in. osobom bezrobotnym, samorządom lokalnym oraz partnerom lokalnym głównie z zakresu liczby osób bezrobotnych, świadczonych usług oraz o możliwościach pozyskania środków z EFS. Ponadto przeprowadzane były badania ankietowe. Ponadto w ramach projektu badawczego Priorytet 2 ZPORR prowadzone było badanie zbieżności prowadzonych w regionie przedsięwzięć w zakresie podwyższania umiejętności i kwalifikacji zawodowych z potrzebami regionalnego rynku pracy przez Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu – Instytut Socjologii.

4. Promowanie rozwoju kapitału ludzkiego i uczenia się przez całe życie.

4.1 Zwiększenie dostępu do edukacji – promocja kształcenia przez całe życie.

Cel: Celem Działania 2.1 Rozwój umiejętności powiązany z potrzebami regionalnego rynku pracy i możliwości kształcenia ustawicznego w regionie - jest zwiększenie mobilności zawodowej mieszkańców i ich zdolności w zakresie dostosowania umiejętności i kwalifikacji zawodowych do wymogów regionalnego rynku pracy w warunkach członkostwa w UE a także lepsze dostosowanie potrzeb szkoleniowych i kwalifikacji mieszkańców do wymogów rynku pracy poprzez monitoring regionalnego rynku pracy i upowszechnianie zebranych informacji. Realizacja programów w zakresie Phare 2002 prowadzona w formie szkoleń i doradztwa miała na celu podniesienie kwalifikacji zawodowych kobiet oraz dostosowanie ich umiejętności i kwalifikacji do wymogów regionalnego rynku pracy.

30 września 2004 r. został ogłoszony konkurs otwarty na składanie wniosków aplikacyjnych na realizację projektów w ramach działań ZPORR. Nabór wniosków w konkursie otwartym (edycja 1/2004) został zamknięty w dniu 22 kwietnia 2005 roku z powodu wyczerpania środków. W 2005 roku ogłoszono 2 konkursy zamknięte.

W ramach Działania 2.1 w 2005 r. złożono 171 wniosków, z czego do realizacji przekazano 30. WUP w Toruniu zawarł 27 umów o dofinansowanie (3 projektodawców

odstąpiło od podpisania umowy) na łączną kwotę 14.812.084,47 zł, co stanowi 45,9% alokacji środków na lata 2004-2006. Projekty dotyczą m.in. szkoleń językowych, z zakresu obsługi komputera, agroturystyki, szkoleń zawodowych, usług doradczych dla studentów. Łącznie realizowane projekty objęły 10.569 Beneficjentów Ostatecznych. Wartość wydatkowanej kwoty wynosi 4.133.235,33 zł.

4.2 Doskonalenie systemu informacji o kształceniu ustawicznym.

Cel: Doskonalenie systemu informacji o kształceniu ustawicznym w kontekście ułatwiania podejmowania indywidualnych decyzji, dotyczących ścieżek kształcenia przez osoby bezrobotne i poszukujące pracy.

Zgodnie z nowymi przepisami wynikającymi ze zmiany ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, od grudnia 2004 roku w Wojewódzkim Urzędzie Pracy - Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej w Toruniu prowadzony jest rejestr instytucji szkoleniowych. Wg stanu na 31.12.2005 r. liczba instytucji szkoleniowych znajdująca się w ww. rejestrze wynosi 220.

5 Zwiększenie podaży siły roboczej i wspieranie aktywnego starzenia się.

5.1 Aktywizacja zawodowa ludności wiejskiej.

Cel: Celem Działań 2.1 i 2.3 jest udzielenie rolnikom i domownikom, z wyłączeniem emerytów i osób zarejestrowanych jako bezrobotne a dodatkowo w ramach Działania 2.3 także osobom zatrudnionym w rolnictwie - pomocy na rzecz wspierania ich aktywności zawodowej. Działanie 2.1 zapewnia rolnikom możliwość podjęcia działalności zbliżonej do rolnictwa na bazie gospodarstwa rolnego. Stwarza warunki w zakresie poprawy ich sytuacji ekonomicznej poprzez wskazanie możliwości pozyskania dodatkowego źródła dochodu.

Głównym celem dotyczącym realizacji programów Phare 2002 tj. SSG RZL w Podprojektach 1 i 2 oraz „Integracji i Reintegracji Kobiet na Rynku Pracy” - będzie aktywizacja osób zamieszkałych na terenach wiejskich poprzez organizację szkoleń, doradztwa oraz umożliwienie podjęcia własnej działalności gospodarczej

Według stanu na 31 grudnia 2005 roku w województwie kujawsko – pomorskim zarejestrowanych pozostawało 83.759 bezrobotnych zamieszkałych na wsi. Bezrobotni zamieszkali na wsi stanowili 44,5% ogółu bezrobotnych w województwie (w końcu 2004 roku – 44,3%). W poszczególnych powiatach udział ten wynosił od 34,7% w powiecie inowrocławskim do 85,6% w powiecie grudziądzkim. W porównaniu z końcem roku poprzedniego było to o 4.712 osób (5,3%) mniej (przy ogólnym spadku liczby bezrobotnych w województwie o 5,8%).

Jedną czwartą bezrobotnych zamieszkałych na wsi stanowią osoby, które nigdy nie pracowały (wśród bezrobotnych ogółem grupa osób bez stażu pracy to 20,5%). Mieszkańcy wsi stanowią ponad połowę (54,3%) wszystkich bezrobotnych dotychczas niepracujących.

Zdecydowana większość bezrobotnych zamieszkałych na wsi (54,3%) to osoby pozostające bez pracy nieprzerwanie dłużej niż 12 miesięcy (wśród bezrobotnych ogółem wskaźnik ten wynosi 50,8%).

Wśród odpływu z bezrobocia w 2005 roku w województwie kujawsko – pomorskim osoby zamieszkałe na wsi (111.095 osób) stanowiły 38,2% (w roku poprzednim – 37,5%).

Osoby zamieszkałe na wsi stanowiły 39,8% wszystkich bezrobotnych podejmujących pracę w analizowanym okresie (w roku poprzednim – 39,7%). Było to przede wszystkim zatrudnienie w ramach robót publicznych (4.705 osób, o 15,0% więcej niż w roku poprzednim) i prac interwencyjnych (2.207 osób, o 14,8% mniej).

W 2005 roku bezrobotni zamieszkali na wsi (2.673 osoby) stanowili 30,6% ogółu bezrobotnych podejmujących szkolenia. Udział bezrobotnych zamieszkałych na wsi w podjęciach stażu pracy wyniósł 42,1%, natomiast wśród osób podejmujących przygotowanie zawodowe w miejscu pracy stanowili oni 45,5%.

➤ Działanie 2.3 „*Reorientacja zawodowa osób odchodzących z rolnictwa*” ZPORR

Działanie 2.3 zakłada wyposażenie rolników w umiejętności umożliwiające zdobycie nowego zatrudnienia i wykonywania nowego zawodu w związku z procesem restrukturyzacji polskiego rolnictwa.

30 września 2004 r. został ogłoszony konkurs otwarty na składanie wniosków aplikacyjnych na realizację projektów w ramach działań ZPORR. W ramach Działania 2.3 podpisano 7 umów na łączną kwotę 2.263.692,17 zł, co stanowi 30,5% alokacji na lata 2004-2006. Projektami objęto łącznie 442 osoby. W 2005 roku zakończono realizację 1 projektu, w którym uczestniczyło 18 osób.

Wartość wydatkowanej kwoty wynosi: 276.127,87 zł.

➤ Phare 2002 SSG RZL

W programie Phare 2002 SSG RZL zakładana liczba osób pochodzących z obszarów wiejskich miała wynosić 400 (50% ogółu beneficjentów) dla podprojektu 1. oraz 85 (42% ogółu beneficjentów) dla podprojektu 2. W 2005 r. w programie wzięło udział łącznie 588 osób z powyższej grupy, z czego w podprojekcie 1. wzięły udział 493 osoby co stanowi 60% ogółu beneficjentów podprojektu 1. (818 osób), a w podprojekcie 2.: 95 osób co stanowi 41% ogółu beneficjentów podprojektu 2. (229).

Łącznie 160 osób pochodzących z obszarów wiejskich podjęło zatrudnienie lub rozpoczęło samodzielną działalność gospodarczą (w ramach podprojektu 1. 130 osób znalazło zatrudnienie lub założyło własną firmę, natomiast w ramach podprojektu 2. 30 osób rozpoczęło samodzielną działalność gospodarczą).

➤ Phare 2002 Sektorowy Program RZL „Integracja i reintegracja zawodowa kobiet”: projekt pn. „*Głowa do góry*”

Był to program realizowany od grudnia 2004 r. do października 2005 r., w ramach którego udzielano specjalnego wsparcia i pomocy kobietom, które przebywają od pewnego czasu poza rynkiem pracy. Ok. 90% wszystkich uczestniczek stanowiły osoby pochodzące z obszarów wiejskich.

6 Równość kobiet i mężczyzn.

6.1 Integracja i reintegracja zawodowa kobiet.

Cel: Zaktywizowanie jak największej grupy kobiet, udzielanie im pomocy doradczej i szkoleniowej.

W końcu 2005 roku kobiety w liczbie 103,8 tys. osób, stanowiły 55,2% ogółu bezrobotnych w województwie (przed rokiem było to odpowiednio: 107,4 tys. i 55,6%). W dalszym ciągu sytuacja kobiet na rynku pracy jest znacznie trudniejsza niż mężczyzn: wśród kobiet osoby pozostające bez pracy dłużej niż 12 miesięcy (od ostatniej rejestracji w PUP) stanowią 58,1% (wśród mężczyzn – 41,8%). Jedynie 11,7% bezrobotnych kobiet posiada prawo do zasiłku (wśród mężczyzn wskaźnik ten wynosi 21,4%). Kobiety stanowiły w 2005 roku 42,4% wszystkich bezrobotnych podejmujących pracę (w roku poprzednim – 41,7%) oraz 40,1% osób podejmujących zatrudnienie subsydiowane (w roku poprzednim – 40,8%). W 2005 roku kobiety stanowiły 42,4% ogółu bezrobotnych podejmujących szkolenia. Kobiety częściej niż mężczyźni podejmowały staże pracy (65,6% ogółu) i przygotowanie zawodowe w miejscu pracy (58,7%), a także częściej korzystały z usług poradnictwa zawodowego (58,3% bezrobotnych korzystających z tej formy wsparcia).

Wojewódzki Urząd Pracy w Toruniu jest partnerem w projekcie Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL „Partnerstwo – Rodzina – Równość – Praca”. Projekt dotyczy tematu *G – Godzenie życia rodzinnego i zawodowego oraz ponowna integracja kobiet i mężczyzn, którzy opuścili rynek pracy, poprzez rozwój bardziej elastycznych i efektywnych form organizacji pracy oraz działań towarzyszących*. Celem naczelnym projektu jest badanie

sposobu wyrównywania szans kobiet w rozwoju zawodowym i podniesienie ich atrakcyjności na rynku pracy przy równoczesnym godzeniu ról matki i pracownika. Projekt adresowany jest do 3 grup kobiet: kobiet z nieaktualnymi umiejętnościami zawodowymi powstałymi w wyniku długiej nieobecności na rynku pracy spowodowanej wychowywaniem dzieci; kobiet pracujących, którym opieka nad małoletnimi dziećmi utrudnia rozwój zawodowy oraz kobiet pracujących narażonych na utratę pracy ze względu na planowane macierzyństwo. Czas realizacji projektu: grudzień 2004 – sierpień 2008 r. Partnerami w projekcie są również UMK w Toruniu, Fundacja Gospodarcza „Pro Europa”, Izba Przemysłowo – Handlowa w Toruniu.

Od dnia zaakceptowania projektu do realizacji, tj. w drugiej połowie grudnia 2004 roku rozpoczęto realizację Działania 1, którego głównym celem było zawiązanie partnerstwa krajowego i partnerstwa ponadnarodowego. Końcowy efekt Działania 1 to podpisanie umów o współpracy – Umowy o Partnerstwie na Rzecz Rozwoju oraz umowy o współpracy ponadnarodowej. Od 1 lipca 2005 roku do 31 stycznia 2008 roku trwa realizacja Działania 2, czyli właściwa realizacja działań zaplanowanych w projekcie. Planowane zadania w projekcie to m.in.: warsztaty aktywizacyjne i psychomotywacyjne, szkolenia z zakresu przedsiębiorczości, punkty wsparcia, praca pod patronatem (mentoring), telepraca, uruchomienie świetlic rodzinnych. Większość zadań w projekcie wykonywanych jest wspólnie w ramach powołanych grup roboczych, m.in. zespół ds. rekrutacji beneficjentów, zespół ds. współpracy ponadnarodowej, zespół ds. alternatywnych form opieki nad dziećmi czy zespół ds. badań naukowych. Jednakże Partnerstwo oczekuje na podpisanie umowy dofinansowania Działania 2 z Krajową Strukturą Wsparcia, która działa w imieniu Instytucji Zarządzającej EQUAL. Warunkiem podpisania umowy dofinansowania Działania 2 jest rozliczenie i zamknięcie Działania 1 przez Partnerstwo. Dnia 24 lutego 2006 roku partnerzy podpisali umowę o Partnerstwie na rzecz Rozwoju do Działania 2.

„Głowa do góry”

W ramach Phare 2002 Sektorowy program RZL „Integracja i reintegracja zawodowa kobiet”, w okresie od grudnia 2004 r. do października 2005 r. realizowany był projekt pn. „Głowa do góry” przez konsorcjum szkoleniowo-doradcze pod przewodnictwem WYG International. Był to program udzielający specjalnego wsparcia i pomocy kobietom, które przebywają od pewnego czasu poza rynkiem pracy.

W województwie kujawsko-pomorskim obejmował następujące powiaty: świecki, toruński ziemski, inowrocławski, włocławski ziemski, nakielski, zniński, lipnowski, bydgoski ziemski, grudziądzki ziemski, brodnicki.

Do oferowanych usług należały:

- pięciodniowy kurs psychologiczny i motywacyjny: doradztwo i poradnictwo psychologiczne, ćwiczenia zwiększające wiarę we własne możliwości, techniki poszukiwania pracy oraz ocena możliwości na rynku pracy, kurs wizażu,
- poradnictwo zawodowe przed rozpoczęciem szkoleń,
- szkolenia zawodowe i z zakresu przedsiębiorczości,
- indywidualne sesje poradnictwa zawodowego,
- mentoring wspomagający założenie własnej firmy: Indywidualne Doradztwo Biznesowe (Coaching), mentoring grupowy pod hasłem „Kolejny krok”, mentoring grupowy pod hasłem „Kobiety w biznesie”,
- usługi pośrednictwa pracy.

Ponadto zapewniono opiekę nad dziećmi kobiet uczestniczących w projekcie oraz zapewniono zwrot kosztów dojazdów na szkolenia i zakwaterowanie w miejscu szkolenia.

Powiat	Liczba zrekrutowanych	Liczba absolwentek szkoleń motywacyjnych	Liczba absolwentek szkoleń zawodowych	Liczba absolwentek szkoleń biznesowych
brodnicki	128	104	39	26
bydgoski ziemski	142	83	54	3
grudziądzki ziemski	118	86	50	2
Inowrocławski	185	111	66	16
Lipnowski	170	105	59	2
nakielski	108	89	45	6
Świecki	119	74	56	0
Toruński ziemski	130	83	40	8
włocławski ziemski	176	109	71	13
żniński	114	84	49	3
Razem	1390	928	529	79

Łącznie zorganizowano 104 szkolenia, w tym: motywacyjne: 65, zawodowe: 33, biznesowe: 6.

Informacja nt. realizacji działania „Integracja i reintegracja zawodowa kobiet” przekazana przez Regionalny Ośrodek Pomocy Społecznej w Toruniu

W działaniu „Integracja i reintegracja zawodowa kobiet” uczestniczyło łącznie 117 kobiet z: Bydgoszczy (34), Torunia (40), powiatu wąbrzeskiego (28) oraz gminy Kowal (15).

Realizowane usługi w ramach projektów:

- Bydgoszcz: Aktywizacja zawodowa bezrobotnych kobiet – podopiecznych MOPS poprzez szkolenia zawodowe, doradztwo, przygotowanie zawodowe u pracodawcy.

- Toruń: Przeprowadzenie działań inicjujących zmianę postaw beneficjentów ostatecznych. Poza szkoleniami bezpośrednio przygotowującymi do wejścia na rynek pracy w projekcie przewidziano działania aktywizujące kobiety w życiu kulturalnym

- Powiat wąbrzeski: Podniesienie wiedzy i umiejętności kobiet dla zwiększenia ich aktywności zawodowej poprzez: metody i formy aktywizacji kobiet w środowisku lokalnym, prezentacje form pozarolniczego zatrudnienia kobiet, pokazanie lokalnych zwyczajów i obyczajów, trening umiejętności, poznanie lokalnej działalności wytwórczej i usługowej, poznanie form integracji mieszkańców oraz form samopomocy,

- Gmina Kowal: szkolenia (zdrowie i ekologia, techniki komputerowe, rozwój osobisty i społeczny, sztuka i rzemiosło)

Kwota wydatków: łączne wykazane koszty trzech z czterech realizowanych projektów wyniosły 1.010.711,00 zł, czego: w Bydgoszczy 848.480,00 zł (80% EFS 678.784,00 zł, 20% budżet gminy 169.696,00 zł), w Toruniu 156.180,00 zł (80% EFS 120.256,00 zł, 20% budżet gminy 30.064,00 zł), ponadto koszty niekwalifikowane Gmina Miasta Toruń 5.860,00 zł), w powiecie wąbrzeskim 6.051,00 zł (3.651,00 zł samorząd województwa, 2.400,00 zł, budżety gmin uczestniczących w projekcie).

7 Promocja integracji i zwalczanie dyskryminacji na rynku pracy osób w niekorzystnej sytuacji.

7.1 Integracja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych.

Cel: Zapobieganie wykluczeniu społecznemu poprzez rozwój rehabilitacji zawodowej. Zwiększenie stopnia przygotowania zawodowego i poprawa zdolności do uzyskania zatrudnienia przez osoby niepełnosprawne poprzez budowanie potencjału oraz tworzenie nowych i doskonalenie istniejących instrumentów zwiększających możliwości osób niepełnosprawnych na otwartym rynku pracy.

I. Samorząd Województwa realizuje zadania na rzecz osób niepełnosprawnych zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. nr 123 poz. 776 z późn. zm.).

Przyznany w 2005 r. limit dla województwa kujawsko-pomorskiego, w wysokości 6.221.167,00 zł został w pełni wykorzystany przez Biuro Pełnomocnika Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego ds. Osób Niepełnosprawnych.

1. Jednorazowe pożyczki w celu ochrony istniejących w zakładzie miejsc pracy osób niepełnosprawnych:

Zarząd Województwa pozytywnie rozpatrzył 11 z 16 złożonych wniosków. Przyznano 10 pożyczek na łączną kwotę 2.751.331,77 zł. Projektami objęto ok. 409 osób. Uzyskana pomoc publiczna została wykorzystana na spłatę zobowiązań, zakup surowców do produkcji, zakup środków trwałych, utrzymanie stanowisk pracy, poprawę płynności finansowej, co w efekcie pozwoliło utrzymać i/lub zwiększyć zatrudnienie osób niepełnosprawnych.

2. Dofinansowanie kosztów tworzenia i działania zakładów aktywności zawodowej.

W 2005 roku realizowane były 2 projekty (zakłady aktywności zawodowej w Bydgoszczy i miejscowości Białe Błota) obejmujące 55 osób. Łączna wydatkowana wartość wynosi 1.577.476,79 zł.

Efektom jest m.in. zatrudnienie osób zaliczanych do znacznego stopnia niepełnosprawności na podstawie umowy o pracę ogółem 33,45 etatów (Bydgoszcz: 19,25 etatów - 35 osób zatrudnionych w wymiarze 0,55 etatu, Białe Błota: 14,20 etatów – 20 osób zatrudnionych w wymiarze 0,71 etatu) oraz uzyskanie przez nie samodzielności i ich uczestnictwo w życiu społecznym.

3. Projekt pn. „Nie jesteś sam – warsztaty psychologiczno – doradcze” sporządzony na lata 2005-2006 w ramach SPO RZL Priorytet 1. „Aktywna polityka rynku pracy oraz integracja zawodowa i społeczna”, Działanie 1.4. „Integracja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych”, schemat a) Wsparcie osób o znacznym i umiarkowanym stopniu niepełnosprawności na otwartym rynku pracy.

W dniu 3 sierpnia 2005 r. Województwo Kujawsko-Pomorskie zawarło umowę z Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, której wartość wynosi 431.960,00 zł.

Celem projektu jest wsparcie 90 osób długotrwale bezrobotnych o znacznym i umiarkowanym stopniu niepełnosprawności z terenu województwa kujawsko-pomorskiego (szczególnie z małych miast i wsi oddalonych od dużych aglomeracji miejskich).

Do końca 2005 roku przeprowadzono kampanię informacyjno-promocyjną. W 2005 roku 58 osób złożyło kwestionariusze zgłaszając chęć udziału w projekcie.

Z okazji międzynarodowego Dnia Osób Niepełnosprawnych w dniu 13.12.2005 roku zorganizowano konferencję pt. „Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych – dokąd zmierzamy?”. Jej uczestnikami byli przedstawiciele władz wojewódzkich, powiatowych, organizacji pozarządowych i innych jednostek podejmujących działania na rzecz osób niepełnosprawnych. Dotyczyła m.in. takich zagadnień jak: działania województwa wspierające rozwój zawodowy i społeczny osób niepełnosprawnych, założenia Programu „Toruń Miastem Przyjaznym dla niepełnosprawnych”, niepełnosprawni w dobie informacji elektronicznej: nauka, terapia, poradnictwo zawodowe, jak z nich umiejętnie korzystać. pokonywanie barier mentalnych i ekonomicznych w zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Zaprezentowano innowacyjne rozwiązania dotyczące rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych, system zachęt dla pracodawców zatrudniających osoby niepełnosprawne. Konferencja stanowiła okazję do wymiany doświadczeń z zakresu działań podejmowanych na rzecz osób niepełnosprawnych.

Liczba uczestników: ok. 200 osób.

Realizowana była współpraca z jednostkami samorządu terytorialnego m.in. z zakresu przekazywania informacji oraz promocji.

II. Tworzenie warunków do rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych poprzez współpracę z powiatowymi urzędami pracy, organizacjami pozarządowymi, organizacjami pozarządowymi, organizacjami pracodawców.

Do 31.12.2005 r. zostały zrealizowane następujące zadania:

- szkolenia, kursy, przekwalifikowanie zawodowe dla osób niepełnosprawnych, m.in. kursy prawa jazdy kategorii B i C, szkolenia językowe, kursy ABC przedsiębiorczości i ABC biznesu, przygotowujące do prowadzenia własnej działalności gospodarczej; staże; poradnictwo, doradztwo zawodowe (indywidualne i grupowe); pośrednictwo pracy; przystosowanie stanowisk pracy; roboty publiczne; prace interwencyjne; przygotowanie zawodowe; pożyczki na rozpoczęcie działalności gospodarczej; stypendia; informowanie pracodawców o możliwościach zatrudniania osób niepełnosprawnych; doradztwo organizacyjno-prawne i ekonomiczne; spotkania informacyjne; dofinansowanie do oprocentowania kredytów bankowych zaciągniętych przez osoby niepełnosprawne na kontynuowanie działalności gospodarczej; refundacja wynagrodzeń i składek na ubezpieczenie społeczne; publikowanie w prasie lokalnej informacji dotyczących problematyki osób niepełnosprawnych.

Efekty:

- zwiększenie dostępności do usług poradnictwa zawodowego dla osób niepełnosprawnych, indywidualnych konsultacji z doradcą zawodowym lub psychologiem, uczestnictwa w zajęciach warsztatowych dot. m.in. rynku pracy, korzystania z materiałów informacyjnych, sprzętu komputerowego i Internetu, co z kolei prowadziło do podjęcia zatrudnienia przez te osoby.

Według stanu na 31 grudnia 2005 roku w województwie kujawsko-pomorskim zarejestrowanych było 4.943 osób niepełnosprawnych jako bezrobotne co stanowiło 2,63 % ogółu bezrobotnych (w 2004 roku 2,5%). W rejestrach powiatowych urzędów pracy znajdowało się również 2163 niepełnosprawnych poszukujących pracy. Największy udział osób niepełnosprawnych w populacji bezrobotnych występuje w Bydgoszczy (6,7%), najmniejszy – w powiecie włocławskim (0,6%).

Udział kobiet w populacji bezrobotnych niepełnosprawnych wynosi 50,4%, a prawo do zasiłku posiada 18,9% bezrobotnych niepełnosprawnych.

Trudności:

- trudności związane z zabezpieczaniem pożyczek na rozpoczęcie działalności gospodarczej.
- brak współpracy na poziomie regionalnym i centralnym między samorządami a instytucjami np.: NFZ i ZUS w zakresie wymiany informacji i udzielania pomocy osobom niepełnosprawnym,
- wraz z rozszerzaniem działań na rzecz osób niepełnosprawnych rosną koszty ich obsługi. Środki PFRON przeznaczone na koszty realizacji zadań nie są zwiększane i w związku z tym rośnie obciążenie budżetów samorządów.

Główne źródła finansowania powyższych zadań: Fundusz Pracy, EFS, PFRON, środki własne powiatów oraz przedsiębiorców.

III. Działania wspierające aktywizację zawodową osób niepełnosprawnych realizowane przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych – Oddział Kujawsko-Pomorski w Toruniu

1. Pilotażowy program Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych – Ośrodki Informacji dla Osób Niepełnosprawnych.

Podstawowy cel stawiany przed Ośrodkami to aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych poprzez: informowanie osób niepełnosprawnych o ich prawach, obowiązkach i możliwościach uzyskania pomocy z zakresu rehabilitacji zawodowej, edukacyjnej, społecznej i leczniczej, informowanie pracodawców o korzyściach wynikających z zatrudniania osób niepełnosprawnych i tworzenia miejsc pracy specjalnie dla nich przystosowanych oraz ogółu społeczeństwa o problematyce osób

niepełnosprawnych. 30 czerwca 2005 r. pilotaż zakończono (udzielono 408 porad osobistych i telefonicznych).

2. Junior – program aktywizacji zawodowej absolwentów niepełnosprawnych. Celem programu jest umożliwienie wejścia w życie zawodowe (odbycie stażu, zdobycie zatrudnienia) młodym osobom niepełnosprawnym, które pozwoli w przyszłości podjąć pracę zawodową przez te osoby.

Ogółem 5 niepełnosprawnych absolwentów w okresie sprawozdawczym skorzystało z programu staż i otrzymało dofinansowanie z PFRON. Liczba pracodawców uczestniczących w programie wynosiła 7. Łącznie w tym czasie ze środków PFRON wydatkowano kwotę 16.568,77 zł (z przyznanej 31. 804,10 zł).

3. Komputer dla Homera 2003 – program pomocy w zakupie sprzętu elektronicznego oraz oprogramowania umożliwiającego rehabilitację zawodową i społeczną osób niewidomych i niedowidzących

Celem programu jest pomoc finansowa dla osób niewidomych i niedowidzących w zakupie nowoczesnego, podstawowego oraz specjalistycznego sprzętu komputerowego i elektronicznego wraz z odpowiednim oprzyrządowaniem i oprogramowaniem umożliwiającym podjęcie zatrudnienia oraz zdobycie wiedzy i umiejętności pozwalających na usamodzielnienie się.

- zakup podstawowego sprzętu komputerowego, elektronicznego i oprogramowania oraz poszczególnych elementów służących jego uzasadnionej rozbudowie
- łączna kwota dofinansowania 958.433,00 zł oraz kwota wypłacona 947.680,00 zł
- liczba osób uczestniczących w Programie 308 (dorośli 207, dzieci 101)
- zakup specjalistycznego sprzętu komputerowego, elektronicznego i oprogramowania oraz poszczególnych elementów służących jego uzasadnionej rozbudowie
- łączna kwota dofinansowania 1.362.768,00 zł oraz kwota wypłacona 1.328.692,00 zł
- liczba osób uczestniczących w Programie 320 (dorośli 225, dzieci 95)
- zakup specjalistycznych elektronicznych urządzeń brajlowskich oraz poszczególnych elementów służących jego uzasadnionej rozbudowie
- łączna kwota dofinansowania 175.505,00 zł oraz kwota wypłacona 171.303,00 zł
- liczba osób uczestniczących w Programie 14 (dorośli 8, dzieci 6)
- zakup urządzeń lektorskich
- łączna kwota dofinansowania 7.875,00 zł oraz kwota wypłacona 7.875,00 zł
- liczba osób uczestniczących w Programie 1 (dorośli 1, dzieci 0).

4. Osoby niepełnosprawne w służbie publicznej.

Celem programu jest aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych bezrobotnych lub poszukujących pracy poprzez organizowanie szkoleń i wyposażenie miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych w instytucjach wykonujących zadania z zakresu administracji publicznej.

Kwota dofinansowania do wynagrodzeń i składek należnych od pracodawcy dla 20 osób niepełnosprawnych zatrudnionych w okresie styczeń-grudzień 2005 r. 329.060,00 zł.

5. Program wyrównywania różnic między regionami. W ramach programu Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (poza algorytmem) przekazuje środki realizatorom programu tj. – jednostkom samorządu powiatowego z podregionów zagrożonych marginalizacją lub samorządu wojewódzkiego, na których terenie znajdują się podregiony słabo rozwinięte gospodarczo i społecznie a w szczególności podregiony o gwałtownie pogarszającej się sytuacji na rynku pracy chronionej oraz podregiony pozbawione infrastruktury służącej rehabilitacji osób niepełnosprawnych.

- Obszar C - pomoc dla pracodawców, w tym przedsiębiorców z chronionego i otwartego rynku pracy, na wyposażenie nowych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych odpowiednio do ich potrzeb i możliwości. Utworzono i wyposażono około 68 nowych stanowisk pracy

Powiaty, które otrzymały dofinansowanie: aleksandrowski, brodnicki, grudziądzki ziemski, grudziądzki grodzki, lipnowski, rypiński, toruński ziemski, toruński grodzki, wąbrzeski, wrocławski ziemski, wrocławski grodzki.

Łączna kwota przyznanego dofinansowania wynosi 1.670.365,50 zł, natomiast kwota wypłacona 1.608.786,50 zł.

- Obszar D – pomoc na likwidację barier transportowych

Powiaty, które otrzymały dofinansowanie: aleksandrowski, brodnicki, golubsko-dobrzyński, grudziądzki ziemski, grudziądzki grodzki, lipnowski, radziejowski, rypiński, toruński ziemski, toruński grodzki, wąbrzeski, włocławski grodzki, włocławski ziemski

Łączna kwota przyznanego dofinansowania wynosi 2.898.732,96 zł, natomiast kwota wypłacona 2.834.843,38 zł.

6. Program Student – kształcenie ustawiczne osób niepełnosprawnych. Celem programu jest umożliwienie podwyższania kwalifikacji osób niepełnosprawnych a tym samym przygotowanie ich do rywalizacji o zatrudnienie na otwartym rynku pracy.

- liczba osób niepełnosprawnych objęta dofinansowaniem w ramach programu – 636,
- łączna kwota przyznanego dofinansowania wg zawartych umów 1.143.279,00 zł oraz kwota wypłacona 1.143.729,00 zł (czesne 594.481,00 zł, inne 548.798,00 zł).

7. Program Pegaz 2003: Podstawowym celem programu jest realizacja prawa osób niepełnosprawnych do swobodnego porozumiewania się oraz poruszania i przemieszczania się poprzez likwidację barier transportowych i w komunikowaniu się.

➤ Moduł pomocy w aktywizowaniu osób niepełnosprawnych poprzez likwidację barier transportowych i w komunikowaniu się, obejmujący:

- obszar A: pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do samochodu (ilość zakupionego sprzętu: 12)

- obszar B: pomoc w zakupie sprzętu komputerowego (ilość zakupionego sprzętu: 262)

- obszar C: wózków inwalidzkich o napędzie elektrycznym (ilość zakupionego sprzętu: 93).

Łączna liczba osób, która otrzymała dofinansowanie: 374

Łączna wartość przyznanego dofinansowania: 2.068.349,00 zł, z czego wypłacono 2.014.099,98 zł.

➤ Moduł pomocy w dofinansowaniu likwidacji barier transportowych osób niepełnosprawnych

Dofinansowanie otrzymały: Miasto i Gmina Solec Kujawski (kwota przyznanego i wypłaconego dofinansowania wynosiła 92.000,00 zł. Zakupiono 1 mikrobus) oraz Stowarzyszenie Ludzie-Ludziom w Chełmnie (kwota przyznanego i wypłaconego dofinansowania wynosiła 80.000,00 zł. Zakupiono 1 mikrobus).

8. Realizacja działań w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwoju Zasobów Ludzkich; Priorytet 1 „Aktywna polityka rynku pracy oraz integracji zawodowej i społecznej”; Działanie 1.4 „Integracja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych”, Schemat a) Wsparcie osób o znacznym i umiarkowanym stopniu niepełnosprawności na otwartym rynku pracy – ogłoszono 3 konkursy zamknięte i 1 otwarty na realizację następujących typów projektów:

- doradztwo/poradnictwo zwiększające potencjał zawodowy i możliwości uzyskania pracy przez osoby niepełnosprawne,
- szkolenia dla otoczenia współpracującego z osobami niepełnosprawnymi,
- rozwój i promocja usług doradczych dla osób niepełnosprawnych, dla organizacji pozarządowych i innych usługodawców, dla działań zmierzających do integracji osób niepełnosprawnych na otwartym rynku pracy oraz innych usług zwiększających aktywność zawodową tych osób,
- rozwijanie form i programów szkolenia osób niepełnosprawnych „on line”,
- działania służące tworzeniu miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych i większych możliwości ich zatrudniania,
- zmiana postaw społecznych wobec osób niepełnosprawnych, w szczególności w środowisku pracy,
- badania i ekspertyzy w obszarze rehabilitacji zawodowej i zatrudniania osób niepełnosprawnych, w tym badania służące zindywidualizowaniu świadczonych usług.

W 2005 roku w województwie kujawsko-pomorskim rozpoczęto realizację dwóch projektów, które otrzymały dofinansowanie. Realizatorami są: Województwo Kujawsko-Pomorskie oraz Powiat Sępoleński.

7.2 Wsparcie grup szczególnego ryzyka dla zwiększenia ich szans na zatrudnienie.

Cel: Zaktywizowanie jak największej liczby osób zaliczanych do grup szczególnego ryzyka.

➤ W ramach tego działania funkcjonowały Centra Integracji Społecznej. W 2005 roku w województwie kujawsko-pomorskim działały 3 Centra Integracji Społecznej (3 kolejne po otrzymaniu pozytywnej opinii Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego są w trakcie uruchamiania). Łącznie Centra Integracji Społecznej zrealizowały 4 projekty (2 w Toruniu, 1 w Barcinie, 1 w Radzynie Chełmińskim). W projektach wzięło udział 109 osób. Koszt działań wyniósł 1.578.228,43 zł.

- Toruń: „Reintegracja zawodowa i społeczna osób bezrobotnych – zagrożonych wykluczeniem społecznym - 25 osób oraz „Stokrotkowy Dom - reintegracja prowadzona w CISTOR w Toruniu” – 50 osób.

Łączna kwota wydatków: 1.408.228,43 zł, z czego 260.640,22 zł środki PHARE 2002, 157.600,00 zł środki EFS, 462.000,00 zł budżet Miasta Toruń, 10.000,00 zł budżet Województwa Kujawsko-Pomorskiego 517.988,21 zł środki własne realizatora.

Co najmniej 81% uczestników uzyskało zatrudnienie.

- Barcin: „Reintegracja społeczna i zawodowa osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków” w Centrum Integracji Społecznej w Barcinie. Projekt został opracowany dla 25 osób.

Łączna kwota wydatków: 15.000,00 zł, z czego środki własne 8.632,01 zł, dotacja samorządu województwa 6.367,99 zł.

Co najmniej 2 uczestników uzyskało zatrudnienie.

- Radzyń Chełmiński: Wspieranie procesu reintegracji dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków uczestniczących w programie Klubu Integracji Społecznej lub Centrum Integracji Społecznej. „Wierzyć to być” – na zakup pierwszego wyposażenia do CIS w Szumiłowie i częściowe pokrycie kosztów utrzymania - 9 osób

Łączna kwota wydatków: 155.000,00 zł, z czego 25.000,00 zł Urząd Marszałkowski, 130.100,00 zł, Urząd Miasta i Gminy Radzyń Chełmiński.

Do trudności w realizacji zadań należały m.in:

- zmiany składu uczestników, trudność w zachowaniu równości szans kobiet i mężczyzn,
- trudności związane z motywacją uczestników do pracy,
- trudności związane z efektywną komunikacją pracowników z uczestnikami,
- brak spójnych przepisów dotyczących wykorzystywania środków z funduszy UE,
- przełamanie opinii społecznej i sceptycyzmu środowiska lokalnego ,
- trudności z zatrudnieniem specjalistów,
- zbyt mała baza lokalna.

➤ Ponadto w województwie kujawsko-pomorskim w roku 2005 funkcjonowało również 5 Klubów Integracji Społecznej przy: OPS w Świeciu n/ Wisłą, MGOPS w Nowem, Fundacji „Wiatrak” w Bydgoszczy, ZW PKPS w Bydgoszczy, Towarzystwie Pomocy im. Św. Brata Alberta w Grudziądzu.

➤ Projekty – szkolenia i warsztaty - w obszarze Działania 7.2 Wsparcie grup szczególnego ryzyka dla zwiększenia ich szans na zatrudnienie realizowane były w Bydgoszczy (7 projektów – 214 osób), Grudziądzu (2 projekty – 575 osób), Toruniu (1 projekt – 20 osób), gminie Grudziądz (1 projekt – 70 rodzin), Barcinie (1 projekt – 24 osoby).

- 5 podmiotów (3 publiczne i 2 niepubliczne) zrealizowało 12 projektów,
- w projektach wzięło udział 833 osoby i 70 rodzin,
- łączne koszty projektów (wykazane przez 11 podmiotów) wyniosły 256.246,55 zł.

Rezultaty: m.in. większa świadomość uczestników własnych możliwości i umiejętności, umiejętność tworzenia dokumentów aplikacyjnych, podjęcia pracy, kontynuacja nauczania.

Trudności: m.in. niska motywacja uczestników, brak spotkań z osobami prowadzącymi własną działalność gospodarczą, problemy w uzyskaniu zatrudnienia spowodowane wysokim poziomem bezrobocia.

7.3 Uruchomienie pomocy stypendialnej dla uczniów i studentów o utrudnionym starcie edukacyjnym.

Cel: Podniesienie dostępu do kształcenia na poziomie ponadgimnazjalnym i wyższym dla uczniów pochodzących z obszarów wiejskich i studentów pochodzących z obszarów zagrożonych marginalizacją, w tym w szczególności z obszarów wiejskich.

➤ Działanie 2.2 ZPORR *Wyrównywanie szans edukacyjnych poprzez programy stypendialne.*

W 2005 roku realizowano 5 projektów:

1. „Pomoc stypendialna dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych Województwa Kujawsko-Pomorskiego”. Projekt realizowany był przez Powiat Toruński wraz z partnerami. Pomocy udzielano uczniom szkół ponadgimnazjalnych, pochodzącym z obszarów wiejskich i pozostającym w trudnej sytuacji finansowej. Wartość projektu wynosiła: 8.756.897,91 zł, z czego 5.959.011,31 zł pochodziło ze środków EFS

2. „Szansa dla Żaka”. Realizowany przez Miasto Bydgoszcz wraz z partnerami. Pomocy udzielano studentom zamieszkałym za terenie województwa kujawsko-pomorskiego. Wartość projektu wynosiła: 1.464.549,46 zł, z czego 1.082.676,30 zł pochodziło ze środków EFS.

3. „Pomoc stypendialna dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych Województwa Kujawsko-Pomorskiego”. Projekt realizowany był przez Powiat Toruński wraz z partnerami. Wartość projektu wynosiła: 12.498.604,00 zł, z czego 8.505.300,02 zł pochodziło ze środków EFS

4. Projekt własny Instytucji Wdrażającej, dotyczący wypłaty stypendiów dla słabowidzących i niewidomych uczniów szkół ponadgimnazjalnych. Wartość projektu wynosiła: 9.599,00 zł, z czego 6.532,00 zł pochodziło ze środków EFS.

5. „Szansa dla Żaka 2”. Projekt realizowany był przez Miasto Bydgoszcz wraz z partnerami. Pomocy udzielano studentom zamieszkałym za terenie województwa kujawsko-pomorskiego. Wartość projektu wynosiła: 2.061.159,00 zł, z czego 1.545.869,00 zł pochodziło ze środków EFS.

Łączna wartość środków wydatkowanych na stypendia dla uczniów i studentów w 2005 roku wynosiła 11.700.933,12 zł, z czego 8.078.107,34 zł stanowiły środki EFS, a 3.622.825,78 zł środki budżetu państwa.

Pomocą stypendialną w 2005 roku objęto:

- w roku szkolnym/akademickim 2004/2005 łącznie 10.654 osoby, z czego 9.928 to uczniowie szkół ponadgimnazjalnych a 726 to studenci

- w roku szkolnym/akademickim 2005/2006 łącznie 10.981 osoby, z czego 10.026 to uczniowie szkół ponadgimnazjalnych a 955 to studenci.

Trudności w realizacji:

- długotrwały proces pozyskiwania środków finansowych przeznaczonych na stypendia. Stwarzało to niekorzystne sytuacje szczególnie w przypadkach refundacji

- ze względu na większą liczbę dziewczynek kształcących się na poziomie ponadgimnazjalnym, musiały spełnić wyższe wymagania podczas rekrutacji niż chłopcy.

7.4 Aktywizacja zawodowa młodzieży narażonej na społeczną marginalizację.

Cel: Aktywizacja zawodowa młodzieży narażonej na społeczną marginalizację poprzez realizację programów nakierowanych na aktywizację młodzieży i prowadzenie działalności statutowej przez wyspecjalizowane mobilne centra informacji zawodowej, młodzieżowe biura pracy i ich filie oraz kluby pracy, jak również ośrodki szkolenia i wychowania, środowiskowe hufce pracy i hufce pracy.

W 2005 roku, a ramach realizacji powyższego celu, jednostki organizacyjne Wojewódzkiej Komendy OHP osiągnęły następujące wyniki:

- mobilne centra informacji zawodowej odbyły ogółem 190 sesji wyjazdowych: przeprowadzono 85 warsztatów grupowych dla 1.264 osób; udzielono 437 informacji grupowych dla 7.815 osób; udzielono 222 porady indywidualne oraz 1.632 informacje indywidualne.
- w poszukiwaniu zatrudnienia zgłosiło się do jednostek organizacyjnych OHP 3.933 młodzieży bezrobotnej oraz 5.961 uczącej się,
- pozyskano 3.540 miejsc pracy dla młodzieży bezrobotnej oraz 5.788 dla uczącej się,
- pracę podjęło 3.495 młodzieży bezrobotnej oraz 5.651 uczącej się,
- udzielono 1.990 porad indywidualnych młodzieży bezrobotnej oraz 3.742 uczącej się,
- zorganizowano 124 warsztaty aktywnego poszukiwania pracy dla 1.545 bezrobotnych oraz 411 warsztatów dla 9.338 młodzieży uczącej się,
- zorganizowano 50 gield pracy, w których uczestniczyło 64 pracodawców, w czasie których pozyskano 1.622 miejsc pracy oraz 4 targi pracy, w których uczestniczyło 14 pracodawców i 20 innych instytucji, oferujących łącznie 733 miejsca pracy;
- przeprowadzono 38 kursów dla 752 słuchaczy.

W jednostkach organizacyjnych WK OHP (ośrodku szkolenia i wychowania oraz środowiskowych hufcach pracy i hufcach pracy) w roku szkolnym 2004/2005 objętych kształceniem ogólnym i zawodowym w ramach Zasadniczej Szkoły Zawodowej, Gimnazjum dla Dorosłych, Gimnazjum z Oddziałami Przystosobiaczymi do Pracy i pozaszkolnych formach nauczania: Rzemieślniczej Nauki Zawodowej i Kursie na tytuł Robotnika Wykwalifikowanego było 1276 uczestników, OHP opuściło 322 absolwentów.

Wojewódzka Komenda OHP była w omawianym okresie organizatorem III edycji konkursu ogłoszonego przez MGIP na przyznanie grantów na tworzenie Szkolnych Ośrodków Kariery. Przyznano granty 9 szkołom na łączną sumę 131.598 zł.

W ostatnim kwartale roku rozpoczęto budowę platformy programowej OHP dla Szkoły. Jako cele szczegółowe wskazać należy:

- rozwój współpracy pomiędzy jednostkami WK OHP a Szkolnymi Ośrodkami Kariery,
- doskonalenie kwalifikacji doradców zawodowych z jednostek WK OHP i SzOK,
- rozwój metod, technik i zasobów z dziedziny informacji i poradnictwa zawodowego w ramach dwustronnej współpracy,
- promocja dobrych praktyk,
- wymiana doświadczeń zawodowych,
- kreowanie i wdrażanie najnowszych trendów w poradnictwie zawodowym,
- promocja realizowanych działań.

Dyrektorzy szkół, w których powstały SzOKi podpisali porozumienie o wspólnych działaniach w tym zakresie.

W omawianym okresie powstała nowa forma działalności – Młodzieżowe Centrum Kariery w Grudziądzu, realizujące zadania z zakresu poradnictwa i informacji zawodowej.

W ramach realizacji propozycji programowych ujętych w pakietach programowych „Agenda OHP”, „Bezpieczny Szlak”, „Eurostart”, „Agrostart”, „Szansa 13-18”, „Szansa 18-24” i „Równy Start” łącznie zrealizowano 107 przedsięwzięć dla 6.134 osób.

W 2005 r. Ochotnicze Hufce Pracy realizowały projekt „Twoja wiedza – Twój sukces” edycja 2005 „Edukacja kluczem do przyszłości”. Projekt był współfinansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Działania 1.5 schemat b Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich „Wspieranie młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym”. W województwie kujawsko-pomorskim projektem zostało objętych 300 osób młodzieży w wieku 15-24 lata z Torunia, Bydgoszczy, Włocławka i Grudziądza, projekt ukończyło 287 osób.

Projekt był adresowany do trzech grup beneficjentów:

I - młodzieży w wieku 16-18 lat, uczącej się w szkołach ponadgimnazjalnych, zaniedbującej obowiązki szkolne, zagrożonej wypadnięciem z systemu edukacji, której ograniczenia

materialne środowiskowe uniemożliwiają uzyskanie umiejętności i kwalifikacji gwarantujących równy start życiowy w stosunku do rówieśników.

II - młodzieży gimnazjalnej w wieku 15-17 lat, która wypadła z powszechnego systemu edukacji i nie realizuje obowiązku szkolnego; w celu uzupełnienia wykształcenia ogólnego i zdobycia kwalifikacji została objęta opieką OHP w trakcie realizacji projektu lub po jego zakończeniu

III - młodzieży w wieku 18-24 lata, nie uczącej się i nie pracującej.

Każdy uczestnik projektu otrzymał wsparcie doświadczonych psychologów i wychowawców, uczestniczył w kursie języka angielskiego, szkoleniach komputerowych, zawodowych oraz z zakresu aktywizacji zawodowej. Młodzież otrzymywała posiłek w trakcie trwania zajęć oraz zwrot kosztów dojazdu, natomiast uczestnicy z grupy I i II dofinansowanie do zakupu podręczników szkolnych.

Rezultatem projektu jest przyjęcie 120 uczestników z grupy II do Ochotniczych Hufców Pracy, ukończenie kursów zawodowych przez 113 uczestników z grupy I i III, ukończenie kursu języka angielskiego przez 287 uczestników projektu.

Całkowity koszt projektu w województwie kujawsko-pomorskim wyniósł 1.085.823,50 zł, z czego 80 % zostało sfinansowane ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, natomiast 20 % z budżetu państwa jako wkład własny.

8 Zmiana pracy nielegalnej na legalne zatrudnienie.

8.1 Eliminowanie nielegalnego zatrudnienia lub nielegalnej innej pracy zarobkowej.

Cel: Służby kontroli legalności zatrudnienia są aktywne w zakresie egzekwowania przestrzegania obowiązujących zapisów dotyczących zatrudnienia, jednak skutkiem działań kontrolnych jest tylko potwierdzenie wykonywanej pracy poprzez zawarcie stosownej umowy, co wynika z braku jednoznacznych uregulowań eliminujących patologiczne zjawiska na rynku pracy.

Inspektorzy kontroli legalności zatrudnienia wykonują zadania na podstawie art. 116 ust. 1 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2004r. Nr 99, poz.1001) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 31 sierpnia 2004 r. w sprawie organizacji i trybu przeprowadzania kontroli przez wojewodów i organy celne oraz sposobu ich współdziałania z innymi organami (Dz. U. z 2004r. Nr 198, poz. 2037) w sposób szczegółowy określające zadania i zakres uprawnień inspektorów KLZ.

Wydatki związane z funkcjonowaniem kontroli legalności zatrudnienia w całości pokrywane są z budżetu Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego.

W okresie od 1 stycznia 2005 r. do 31 grudnia 2005 r. inspektorzy kontroli legalności zatrudnienia przeprowadzili łącznie 1.147 kontroli, z czego 424 kontrole zakończono protokołem w związku ze stwierdzeniem uchybień przepisom przedmiotowej ustawy. Na skutek prowadzonych czynności kontrolnych w 218 jednostkach stwierdzono fakt nielegalnego zatrudnienia lub wykonywania innej nielegalnej pracy zarobkowej. Na skutek czynności kontrolnych 205 osób pozbawiono statusu bezrobotnego.

Skierowano ogółem 163 wnioski o ukaranie do sądów grodzkich na terenie całej Polski, z czego:

- 88 wniosków o ukaranie bezrobotnych, którzy dopuścili się podjęcia zatrudnienia, bądź wykonywania innej pracy zarobkowej bez powiadomienia o tym fakcie w ustawowym terminie właściwego powiatowego urzędu pracy,
- 34 wnioski o ukaranie pracodawców, którzy nie poinformowali w ustawowym terminie właściwego powiatowego urzędu pracy o zatrudnieniu lub powierzeniu innej pracy zarobkowej osobom zarejestrowanym jako bezrobotne,
- 18 wniosków o ukaranie pracodawców, którzy nie opłacili w przewidzianym przepisami terminie składek na Fundusz Pracy,

- 13 wniosków o ukaranie cudzoziemców, którzy wykonywali pracę na terytorium RP bez wymaganego zezwolenia na pracę, bądź na innych warunkach niż określone w zezwoleniu na pracę,
- 7 wniosków o ukaranie pracodawców, którzy utrudnili przeprowadzenie kontroli,
- 2 wnioski o ukaranie pracodawców, którzy powierzyli wykonywanie pracy cudzoziemcowi nie posiadającemu zezwolenia na pracę lub na innych warunkach niż określonych w zezwoleniu na pracę,
- 1 wniosek o ukaranie pracobiorcy, który utrudnił przeprowadzenie kontroli.

W drodze wystąpień pokontrolnych wskazywano na fakty popełnienia wykroczeń zagrożonych sankcją kary grzywny oraz zwracano uwagę na konieczność przestrzegania prawa w przyszłości.

W toku czynności kontrolnych pracodawcy uregulowali wymagalne, a nie zapłacone w terminie składki na Fundusz Pracy na ogólną kwotę 75.029 zł, a także składki na ubezpieczenie społeczne w łącznej kwocie 146.394 zł.

W toku prowadzonych czynności kontrolnych zalegalizowano wykonywanie pracy przez 253 osoby, w tym:

- 97 osób – w drodze zatrudnienia na umowy o pracę,
- 156 osób – wykonywanie innej pracy zarobkowej na podstawie umów cywilno – prawnych.

W 2005 r. Sądy Rejonowe – Wydziały Grodzkie rozpoznały 151 wniosków o ukaranie pracodawców i pracobiorców orzekając w 121 przypadkach kary grzywny w łącznej wysokości 84.040 zł. Konsekwencją popełnionych wykroczeń są kary grzywny wymierzone przez Sądy Rejonowe w wysokości od 20 zł do 3.000 zł. Średnia orzeczona kara grzywny przez Sądy Rejonowe we wszystkich rozpoznanych sprawach w 2005 r. wyniosła 695 zł.

Ponadto w 26 przypadkach, z czego:

- dwadzieścia trzy dotyczyły popełnienia wykroczenia z art. 119 ust. 2 w związku z art. 74,
- dwa przypadki dotyczyły popełnienia wykroczenia z art. 119 ust. 1 w związku z art.
- jeden przypadek dotyczył popełnienia wykroczenia z art. 120 ust. 2 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,

sądy rejonowe uznały obwinionych za winnych popełnienia zarzucanego im czynu i po zastosowaniu art. 39 kw. orzekły karę nagany.

W 4 przypadkach, z czego:

- trzy dotyczyły popełnienia wykroczenia z art. 119 ust. 2 w związku z art. 74,
- jeden przypadek dotyczył popełnienia wykroczenia z art. 119 ust. 1 w związku z art. 36 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy po zastosowaniu art. 39 kw. Sąd stwierdzając popełnienie wykroczenia odstąpił od wymierzenia kary grzywny.

W 2005 r. skontrolowano 9 agencji zatrudnienia. W dwóch przypadkach firmy kierowały do pracy obywateli polskich bez wymaganego zezwolenia wydanego przez MGIP do kierowania do pracy za granicą. W jednym przypadku skierowano wniosek o ukaranie do Sądu Grodzkiego. Postępowanie przed sądem trwa nadal. W drugim przypadku sprawa znajduje się w toku. W trybie art. 118 ust.2 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy kierowano odpowiednie zawiadomienie do Marszałka Województwa Kujawsko–Pomorskiego.

Inspektorzy kontroli legalności zatrudnienia badali także przestrzeganie przepisów regulujących wykonywanie pracy na terytorium RP przez cudzoziemców nie posiadających statusu uchodźcy lub karty pobytu. W wyniku przeprowadzonych kontroli w 2005 roku stwierdzono 31 przypadków nielegalnego wykonywania pracy przez cudzoziemców. Są to obywatele następujących państw: Armenii (8 przypadków), Azerbejdżanu (1 przypadek), Białorusi (3 przypadki), Chin (1 przypadek), Korei (1 przypadek), Mongolii (1 przypadek), Federacji Rosyjskiej (2 przypadki), Ukrainy (8 przypadków), Wietnamu (6 przypadków).

Najczęściej stwierdzanymi podczas kontroli naruszeniami przepisów innych ustaw – była ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 1998 r. Nr 137, poz. 887 z późn. zm.) – opóźnienia w regulacji składek na ubezpieczenie społeczne

oraz ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks Pracy (tekst jednolity Dz. U. z 1998 r. Nr 21 poz. 94 z późn. zm.)

Mimo zmniejszenia liczby przeprowadzonych kontroli wzrósł wskaźnik efektywności mierzony udziałem liczby kontroli zakończonych protokołem z 29,4% w roku 2004 do 37,4% w roku 2005, a suma efektów finansowych wzrosła o 5,3% w stosunku do roku poprzedniego.

9 Działania dotyczące regionalnych dysproporcji w zatrudnieniu.

9.1 System alokacji środków.

Kryteria ustalania kwot środków Funduszu Pracy na finansowanie programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej oraz innych fakultatywnych zadań realizowanych przez powiaty w 2005 roku, zostały przyjęte przez Sejmik Województwa Kujawsko-Pomorskiego Uchwałą Nr XXIX/357/04.

Kryteria te służą zmniejszeniu dysproporcji na regionalnym rynku pracy poprzez:

- zmniejszenie skali bezrobocia w powiatach o najwyższej stopie bezrobocia,
- poprawę warunków osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy: bezrobotnych do 25 roku życia, długotrwale, powyżej 50 roku życia, bez kwalifikacji zawodowych, samotnie wychowujących co najmniej jedno dziecko do 7 roku życia, niepełnosprawnych,
- zmniejszenie skali bezrobocia na terenach wiejskich,
- wzrost efektywności realizowanych programów,
- ułatwienie dostępności form aktywizacji zawodowej poprzez zwiększenie zakresu i liczby osób objętych programami współfinansowanymi z FP i EFS.

I. REZERWA MARSZAŁKA

W 2005 roku – decyzją Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 30 grudnia 2004 r. województwo kujawsko-pomorskie otrzymało z Funduszu Pracy kwotę w wysokości 125.915,7 tys. złotych przeznaczoną na realizację programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej. W kwocie tej ujęte były między innymi środki przeznaczone na finansowanie programów aktywizacji bezrobotnych przez samorządy powiatowe (środki FP przyznane wg algorytmu – 88.141,0 tys. złotych) oraz 37.774,7 tys. złotych przewidziane na realizację zadań przez samorząd województwa (30% środków ogółem).

Zarząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego Uchwałą Nr 2/34/2005 z dnia 12 stycznia 2005 r. przyjął zasady wykorzystania środków Funduszu Pracy na finansowanie zadań realizowanych przez samorząd województwa w 2005 roku. Uchwała określa, że wymienione wyżej środki Funduszu Pracy przeznacza się na realizację projektów współfinansowanych przez Europejski Fundusz Społeczny w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich (SPO RZL – kwota ogółem - 37.260,6 tys. zł, z tego na: dokończenie projektów posiłkowych z 2004 r. – kwota 6.818,9 tys. zł w tym: działanie 1.2 *Perspektywy dla młodzieży* – 5.029,5 tys. zł i działanie 1.3 *Przeciwdziałanie i zwalczanie długotrwałego bezrobocia* – 1.789,4 tys. zł oraz na realizację nowych projektów w 2005 r. – kwota 30.441,7 tys. zł, w tym: działanie 1.2 – 18.283,7 tys. zł i na działanie 1.3 -12.158,0 tys. złotych.

II. ZWIĘKSZENIA Z REZERWY MINISTRA PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ

Po dokonaniu rozdysponowania funduszy wynikających z algorytmu, samorządy przystąpiły do składania wniosków o środki Funduszu Pracy na aktywizację zawodową bezrobotnych z rezerwy Ministra Pracy i Polityki Społecznej.

Marszałek Województwa Kujawsko-Pomorskiego dnia 6 kwietnia 2005 roku w imieniu 16 samorządów powiatowych (aleksandrowskiego, brodnickiego, bydgoskiego, chełmińskiego, golubsko-dobrzyńskiego, grudziądzkiego, inowrocławskiego, lipnowskiego, nakielskiego, rypińskiego, sępoleńskiego, świeckiego, toruńskiego, wąbrzeskiego, włocławskiego oraz miasta

Torunia) wystąpił o dodatkowe środki Funduszu Pracy z rezerwy Ministra Gospodarki i Pracy na realizację projektu pn. „BEZPIECZNA DOLINA 2005”, opracowanego przez Kujawsko-Pomorski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych we Włocławku. Program „BEZPIECZNA DOLINA 2005” dotyczy zorganizowania robót remontowo-konserwacyjnych na wałach, rzekach i kanałach województwa kujawsko-pomorskiego, celem poprawy stanu bezpieczeństwa terenów zagrożonych powodzią. Przewiduje się, że działaniami aktywizującymi zostanie objętych 1.090 osób długotrwale bezrobotnych zatrudnionych w ramach robót publicznych, prac interwencyjnych i przygotowania zawodowego przez okres 5 miesięcy (od maja/czerwca do października 2005 r.). Przeprowadzenie tych prac miało ogromne znaczenie dla województwa, z uwagi na istniejące realne zagrożenie powodziowe na pewnych obszarach naszego województwa. Działania były realizowane przy współpracy z samorządami powiatowymi, gminnymi, spółkami wodnymi oraz Kujawsko-Pomorskim Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych we Włocławku.

Wnioskowano o łączną kwotę w wysokości 5.226,5 tys. złotych. Minister Gospodarki i Pracy decyzją z dnia 15.04.2005 r. przyznał na realizację projektu dodatkowe środki w wysokości 4.255,0 złotych. Realizacja programu zakończyła się. Dnia 28 listopada 2005 roku w Urzędzie Marszałkowskim odbyła się konferencja podsumowująca przebieg jego realizacji w powiatach.

Samorządy powiatowe województwa kujawsko pomorskiego występowały również do Ministra Pracy i Polityki Społecznej o przyznanie dodatkowych środków na aktywizację zawodową bezrobotnych, przedstawiając własne projekty w tej dziedzinie. Inicjatywy samorządów powiatowych dotyczyły między innymi:

- przedsięwzięć związanych z aktywizacją bezrobotnych w ramach programu Pierwsza Praca Pierwszy Biznes. Wnioskowano o łączną kwotę w wysokości 2.590.800,00 złotych. Ministra Pracy i Polityki Społecznej decyzją z dnia 15.07.2005 r. przyznał na realizację projektów dodatkowe środki w wysokości 2.056.300,00 złotych;
- aktywizacji bezrobotnych w okresie jesiennie-zimowym. Wnioskowano o łączną kwotę w wysokości 8.639.030,00 złotych. Ministra Pracy i Polityki Społecznej decyzją z dnia 27.09.2005 r. przyznał na realizację projektu dodatkowe środki w wysokości 6.130.000,00 złotych;
- indywidualnych przedsięwzięć na aktywizację osób bezrobotnych. Samorządy powiatowe wnioskowały o łączną kwotę w wysokości 26.179.740,00 złotych. Minister Pracy i Polityki Społecznej odpowiednimi decyzjami przyznał na realizację projektów dodatkowe środki w wysokości 11.106.500,00 złotych.

Województwo kujawsko-pomorskie do 19 grudnia 2005 roku wnioskowało o dodatkowe środki z rezerwy Ministra na łączną kwotę 42.636.063,00 złotych, z czego otrzymało środki przeznaczone na finansowanie programów aktywnego przeciwdziałania bezrobociu w łącznej wysokości 23.547.800,00 złotych.

9.2 Reorientacja zawodowa osób odchodzących z rolnictwa.

Cel: Dostosowanie osób do funkcjonowania w zmieniających się warunkach społeczno-ekonomicznych oraz przygotowanie ich do wykorzystania szans związanych z powstawaniem nowych miejsc pracy na obszarach wiejskich poprzez stworzenie warunków ułatwiających osobom zatrudnionym w rolnictwie znalezienie zatrudnienia poza sektorem rolnym. Cel szczegółowy tego działania - wyposażenie rolników w umiejętności umożliwiające zdobycie zatrudnienia i wykonywania nowych zawodów w związku z procesami restrukturyzacji polskiego rolnictwa.

- Działanie 2.3 „*Reorientacja zawodowa osób odchodzących z rolnictwa*” ZPORR

Działanie 2.3 zakłada wyposażenie rolników w umiejętności umożliwiające zdobycie nowego zatrudnienia i wykonywania nowego zawodu w związku z procesem restrukturyzacji polskiego rolnictwa.

30 września 2004 r. został ogłoszony konkurs otwarty na składanie wniosków aplikacyjnych na realizację projektów w ramach działań ZPORR. W ramach Działania 2.3 podpisano 7 umów na łączną kwotę 2.263.692,17 zł, co stanowi 30,5% alokacji na lata 2004-2006. Projektami objęto łącznie 442 osoby. W 2005 roku zakończono realizację 1 projektu, w którym uczestniczyło 18 osób. Wartość wydatkowanej kwoty wyniosła 276.127,87 zł.

9.3 Regionalne strategie innowacyjne i transfer wiedzy.

Cel: Podniesienie innowacyjnego potencjału regionów dla zwiększenia konkurencyjności przedsiębiorstw.

Realizacja powyższego działania odbywa się w ramach Centrum Transferu Technologii, które rozpoczęło swoją działalność w kwietniu 2005 r. Jego celem jest propagowanie postaw proinnowacyjnych w społeczeństwie oraz popularyzowanie postępu technicznego, technologicznego, organizacyjnego i ekonomicznego.

Działania Centrum Transferu Technologii oparte są m.in. na współpracy z uczelniami, instytutami naukowo-badawczymi, dużymi firmami, organizacjami samorządu gospodarczego oraz instytucjami rządowymi, zarówno w kraju jak i zagranicą. Centrum Transferu Technologii oferuje małym i średnim przedsiębiorstwom dostęp do powierzchni produkcyjnej, biurowej i szkoleniowej, służy doradztwem w zakresie tworzenia biznes planów, pozyskiwania środków finansowych oraz uzyskania usług specjalistycznych. Oprócz wyżej wymienionych działań - organizowane są szkolenia, konferencje i warsztaty, m.in. z takich dziedzin, jak zastosowanie technologii informatycznych w działalności gospodarczej, transfer technologii, patentowanie, znaki towarowe, zarządzanie przedsiębiorstwem oraz pozyskiwanie funduszy UE przeznaczonych na rozwój przedsiębiorstw. Z usług i oferty CTT korzystają zarówno firmy z sektora MSP, jak i różnego rodzaju instytucje.

Do końca 2005 roku z usług i oferty CTT skorzystało:

- w zakresie usług infrastrukturalnych - 27 podmiotów, w tym:
  - a. dostęp do powierzchni produkcyjnej i biurowej – łącznie 19 podmiotów Na dzień 31.12.2005 r. z powierzchni produkcyjnej i biurowej korzystało 18 firm, zatrudniających w sumie 108 osób,
  - b. wynajem bloku szkoleniowo-konferencyjnego - 8 podmiotów,
    - w zakresie usług informacyjno-doradczych zrealizowanych zostało ponad 1.800 usług świadczonych przez Euro Info Centre i Punkt Konsultacyjny,
    - w zakresie usług szkoleniowych - w szkoleniach organizowanych przez Toruńską Agencję Rozwoju Regionalnego S.A. w Toruniu od początku funkcjonowania CTT tj. w okresie od kwietnia do 31 grudnia 2005 r., uczestniczyły 253 osoby, reprezentujące 159 przedsiębiorstw (MŚP) i ok. 40 innych podmiotów (przedstawiciele urzędów, stowarzyszenia, fundacje, instytucje otoczenia biznesu itp.).

Podsumowanie

Regionalny Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia w 2005 r. był przedsięwzięciem bardzo złożonym – tak z uwagi na różnorodność obszarów i problemów, jak i wielość podmiotów włączonych w jego realizację, które odbywało się po raz pierwszy. Mimo tych uwarunkowań wykonanie RPD/Z na 2005 r. zakończyło się pozytywnie.

Jak wskazuje ww. sprawozdanie w każdym z obszarów określonych dziewięcioma wytycznymi pn. *Aktywne i zapobiegawcze działania dla osób bezrobotnych i biernych zawodowo, Tworzenie miejsc pracy i przedsiębiorczość, Dostosowanie do zmian oraz promocja zdolności przystosowawczych i mobilności na rynku pracy, Doskonalenie systemu informacji o kształceniu ustawicznym, Zwiększenie podaży siły roboczej i wspieranie aktywnego starzenia się, Równość kobiet i mężczyzn, Promocja integracji i zwalczanie dyskryminacji na rynku pracy osób w niekorzystnej sytuacji, Zmiana pracy nielegalnej na legalne zatrudnienie, Reorientacja zawodowa osób odchodzących z rolnictwa* - zostało zrealizowanych

bardzo dużo działań zakończonych konkretnymi rezultatami dla funkcjonowania szeroko rozumianego rynku pracy w naszym regionie.

Ponadto podejmowane działania w ramach Planu przyniosły pewną dodatkową wartość dodaną w postaci rozwinięcia współpracy partnerskiej wszystkich instytucji mających bezpośredni lub pośredni wpływ na funkcjonowanie rynku pracy w naszym województwie.

Doświadczenia płynące z prac nad sporządzeniem, realizacją i monitoringiem Regionalnego Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia na 2005 r. oraz nawiązanie partnerskiej współpracy przy opracowaniu i realizacji tego Planu, zostaną wykorzystane przy tworzeniu planów działań w następnych latach.